

P. O. rel.

2257

P. O. rel.

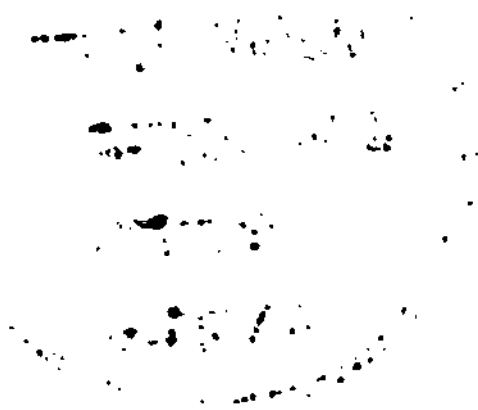
2257

Tsopanakis

ΑΣΜΑΤΑ
ΠΟΛΕΜΙΣΤΗΡΙΑ.

ΑΣΜΑΤΑ ΠΟΛΕΜΙΣΤΗΡΙΑ

ΤΟΥ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΣ ΤΗΣ
ΕΛΛΑΔΟΣ ΑΓΩΝΟΣ

Στιχουργηθέντα ὑπὸ τοῦ

ΒΑΝΑΓΙΩΤΟΥ ΤΣΟΠΑΝΑΚΟΥ ΔΗΜΙΤΣΑΝΙΤΟΥ,

Καὶ ἐκδοθέντα ὑπὸ τοῦ Τυπογράφου

Ν. ΠΑΠΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ ΤΟΥ ΕΚ ΤΡΙΠΟΛΕΩΣ.

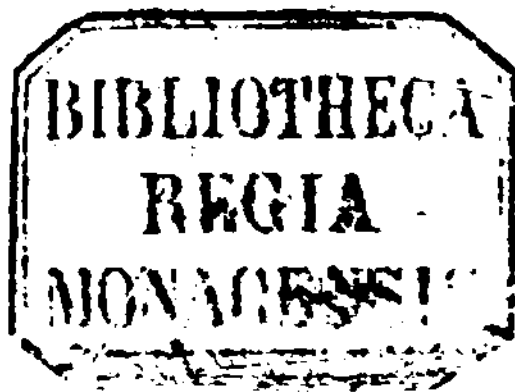

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,

ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ Ν. ΠΑΠΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

ΟΔΟΣ ΕΥΧΑΡΙΣ ΑΡΙΘ. 15,

1838. Digitized by Google

Θ. ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ,
ΝΙΚΗΤΑΙ ΣΤΑΜΑΤΕΛΟΠΟΥΛΩ

ΚΑΙ

ΤΑΙΣ ΙΕΡΑΙΣ ΞΚΙΑΙΣ ΤΩΝ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗ-
ΣΙΑΣ ΤΟΥ ΕΘΝΟΥΣ ΗΜΩΝ ΠΕΣΟΝΤΩΝ ΗΡΩΩΝ

ΗΛΙΑ ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΔΗ

ΚΑΙ ΑΡΧΙΜΑΝΑΡΙΤΟΥ

ΦΛΕΣΣΑ ΔΙΚΑΙΟΥ

Τὰ πολεμιστήρια ταῦτα ἄσματα εὐσεβῶς ἀνατίθων

Ὁ Ἐκδότης.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.

Χωρίς γὰρ προσθέσω ἕτερον σκοπὸν, παρὰ ἐκείνων, τὸν ὅπῃον αἶσθημα πατριωτισμοῦ ἐνέπνευσεν εἰς τὴν καρδίαν μου, ἰδοὺ ἐκπληρῶ σήμερον τὴν πρὸς τὸ κοινὸν τῆς πατρίδος μου ὑποσχεθεῖσαν ἐκδοσὶν τοῦ προκειμένου βιβλιαρίου. Πλήθεις στρατιωτικῶν καὶ πολὺ περισσότερον, ὅσοι ἐγνώρισαν τὸν Στιχουργὸν τοῦ παρόντος, μ' ἐνεθάρρουν εἰς τὴν ἐπιχείρησίν μου ταύτην. Ἰδίαις χερσὶ μοὶ παρέδωκεν ὁ μακαρίτης Τσοπανάκος τὰ πολεμιστήρια ταῦτα ἄσματά του, τὰ ὅποια ἐψάλλεν ὁ αὐτὸς εἰς τὰς ἀθανάτους μάχας τοῦ Βαλτετσίου, τῶν Δερβενακίων, τῶν Δολιανῶν κ. λ. π. καὶ ἤδη τέλος πάντων τὰ ἐκθέτω εἰς τὸ φῶς τοῦ ὀρίζοντος τῆς ἀναγεννηθείσης Ἑλλάδος, διὰ γὰρ στρέψη ὁ καθείς τὴν μνήμην του εἰς τοὺς ἡρωϊκοὺς μας ἐκείνους χρόνους, καθ' οὓς μὲ πολλὰς ἀνθρωποσφαγίας, μὲ παντελεῖς καταστροφὰς καὶ ἐμπρησμοὺς

β'.

πόλεων καὶ χωρίων, μὲ θεοηλώσεις τῶν ἱερῶν ναῶν τοῦ Ἰψίστου, καὶ ἐν ἐνὶ λόγῳ, μὲ τόσα ἀλλὰ ἀπερίγραπτα δεινὰ, ἐπλαστουργεῖτο ἡ Ἱερὰ Ἐλευθερία μας, τὴν ὁποίαν ἤδη ὑπὸ τὴν Βασιλικὴν αἰγίδα τοῦ ὈΘΩΝΟΣ χαίρομεν.

Μῖσος πρὸς τοὺς τυράννους, ἀπειρος ἐνθουσιασμός, διακαὴς πρὸς τὴν πατρίδα ἔρως, καὶ ἀφέλεια φυσικὴ περὶ τὰ ἐκθετόμενα, ἰδοὺ ὁ κύριος χαρακτήρ τοῦ Στιχοουργοῦ μας, ὅστις ἐξύμνησεν ἀρκετὰ τὰ ἐνδοξα κατορθώματα τοῦ ἀθανάτου ἀγῶνίς μας, καὶ πρὸ πάντων ὅσα εἰς τὰ Ἀρήια πεδία τῆς Πελοποννήσου ἐγείναν.

Δὲν ἐφείσθη παντὸς κόπου, πρὸς τακτοποίησιν τῶν παρόντων ἀσμάτων. Τὸ χειρόγραφον ἔγεμεν ἀπὸ πλῆθος ἀνορθογραφιῶν, διότι ὁ Τσοπανάκος εἶχεν ἐλλείψεις τῆς γλώσσης μας, ὡσαύτως καὶ τὸ ποίημά του ἦτον ἀπ' ἀρχῆς ἕως τέλους συνδεδεμένον ὡς μία ἀλυσσος, καθὸ ψαλλόμενον παρ' αὐτοῦ κατὰ σειρὰν, χωρὶς νὰ διακόπτηται· ἀλλ' ὅλα ταῦτα ἐπροθυμήθη νὰ τὰ δάλω εἰς τάξιν ἀνηκόντως, χωρὶς κάμμίαν τροπολόγησιν· καὶ τὰς μὲν παχυλὰς ἀνορθογραφίας ἐδιόρθωσα, καθ' ὅσον αὐ-

ται ἐπεδέχοντο διόρθωσιν, τὴν δὲ ὑλὴν τοῦ πιή-
ματος διήρσα τακτικῶς, καθὼς θεωρεῖται εἰς τὰς
σελίδας τοῦ βιβλίου, ἕκαστον δὲ τεμάχιον ἐστόλι-
σα μὲ τὸν ἀρμόδιον τίτλον, καθόσον ἐξήγετο ἀπὸ
τὴν ἐννοίαν τῶν στίχων. Εἶναι ὁμῶς περίεργον,
ὅτι μὲ μόνην τὴν ἐξιστόρησιν τῶν συμβάντων, δι-
τήρησεν ὁ Στιχουργός μας τακτικὴν τινα σειρὰν
τῆς χρονολογίας τῶν διαφόρων πολέμων.

Διὰ τὰ δώσω δὲ νύξιν τινὰ ἐπὶ τῶν ἀναφερομέ-
νων, ἐφιλοτιμήθη νὰ κοσμήσω τοῦτο τὸ βιβλιάριον
καὶ μὲ τρεῖς λιθοχαραγμένας εἰκόνας, παριστανού-
σας τὰς μάχας τοῦ Βαλτετσίου καὶ τῶν Δερβενά-
κίων, καθὼς καὶ τὴν περὶ τὰ παράλια τῶν Π. Πα-
τρῶν γενομένην κραταιὰν ναυμαχίαν, ναυαρχοῦν-
τος τοῦ μεγαλοδόξου Μιαούλη.

Μὲ ὑπεσχέθησαν οἱ συγγενεῖς τοῦ Τσοπανάκου,
ὅτι θέλουν πασχίσει ν' ἀνακαλύψουν καὶ ἄλλα
τινὰ ποιήματα τοῦ ἰδίου, καὶ ἐλπίζω, ὅτι ἡ ὑπό-
σχεσις αὕτη θέλει πραγματοποιηθῆ. Ὅθεν ἄμα μὲ
τὰ στείλουν, εἶμαι πρόθυμος νὰ προσφέρω καὶ ταῦ-
τα εἰς τὸ πανελλήνιον, πρὸς δόξαν τῆς Πατρίδος
καὶ τῶν λαμπρῶν τῆς ἀπελευθερώσεώς της χρό-
νων.

Ὁ Ἐκδότης.

ΒΙΟΣ

ΤΟΥ ΤΣΟΠΑΝΑΚΟΥ.

Ὁ Παναγιώτης Τσοπανάκος ἐγεννήθη εἰς τὴν Δη-
μισιάνην τῆς Γόρτυνος, δυστυχῆς μὲν κατὰ τὸ σῶμα,
εὐτυχῆς ὁμῶς κατὰ τὸ πνεῦμα, καὶ ἀπέθανε τῷ 1825,
ὅτε ἔφθασε τὸ 36 ἔτος τῆς ἡλικίας του. Τὸ ἀνάστημά
του ἦτον ὡς δωδεκαετοῦς νέου, ὁ δὲ χαρακτήρ του
προσώπου του ἀνδρικός. Παῖς ὢν ἠκολούθησε δύο ἔτη
τὰ Ἑλληνικὰ μαθήματα εἰς τὸ κοινωφελέστατον Ἑλληνι-
κὸν Σχολεῖον τῆς πατρίδος του, μὴ δυνάμενος δὲ διὰ τὸ
ἀρθριτικὸν του πάθος ὑ' ἀκολουθήσει περισσύτερα, ἐγί-
νετο ἐνίοτε ἀκροατῆς τῶν συμμαλετώντων εἰς τὸ Σχο-
λεῖον μαθητῶν· νοῦς εὐφυῆς, πνεῦμα ποιητικὸν,
ἀστείος καὶ καλόφρονος, ἂν ἔβλεπε κανένα ἄτοπον εἰς
τὴν πατρίδα του, ἀμέσως τὸ ἐσιχούργει, καὶ καθίμι-
νός εἰς γωνίαν τινὰ τὸ ἐτραγῶδει, προξενῶν ὡς
ἐκ τούτου μᾶλλον ὠφέλειαν, παρά βλάβην εἰς τὸ
κοινὸν τῆς πατρίδος του, ὅθεν καὶ μετωνομάσθη
ἀπὸ Κάλλας, Τσοπανάκος· ποτὲ δὲν ἔτυχε νὰ ἐκβῆ

ἔξω ἀπὸ τὴν πατρίδα του· ἅμα δὲ εἶδε τὸν ὑπὲρ πα-
 τρίδος ἀγῶνα, ἐνθουσιῶν ἤρχισε νὰ ἐξυμνῇ ὅσας
 ἀνδραγαθίας τῶν Ἑλλήνων ἐμάνθανε γινομένας· συγ-
 χρόνως μετέβαινεν ἐνίοτε εἰς τὴν Τριπολιτσάν καὶ εἰς
 τὸ Ναύπλιον, καὶ περιστοιχούμενος ἀπὸ πλῆθος Ἑλλή-
 νων πάντοτε, ἐτραγῶδει ἐνώπιόν των τὰ παρόντα
 ποιημάτιά του.

Ὁ Καπετᾶν Νικηταρᾶς τοῦ ἔστειλεν εἰς τὴν Δη-
 μιτσάνην κατὰ τὸ 1822 ἓνα ἵππον κολωβὸν πρὸς
 χρῆσιν του, ὁ Τσοπανάκος ἐδέχθη εὐχαρίστως τὸ
 δῶρον τοῦ ἥρωος, ἀλλὰ μὴν ἔχων νὰ θρέψῃ τὸν ἵπ-
 πον, ἀπεκρίθη οὕτω πως Λακωνικῶς πρὸς τὸν Νικη-
 ταρᾶν:

- “ Τὸ δῶρόν σου, Νικηταρᾶ,
- “ Ἄλογο χωρὶς οὐρά.
- “ Ἡ μοῦ στέλλεις καὶ κριθάρι,
- “ Ἡ σοῦ στέλλω τὸ τομάρι.

Τοῦ ἔπεμψε λοιπὸν καὶ τρία φορτία κριθάρι ἀκο-
 λούθως.

Ὅλοι οἱ Ἕλληνες ἀνεξαιρέτως τὸν ἠγάπουν καὶ τὸν
 ἐπεριποιοῦντο τὰ μέγιστα, πολλοὶ δὲ τὸν ὠνόμαζον
 καὶ Ὁμηρίδιον.

Π. ΤΣΟΥΤΑΝΑΚΟΥ ΕΚ ΔΗΜΗΤΡΙΑΝΗΣ

Digitized by Google

ΠΡΟΤΡΟΠΗ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΕΛΛΗΝΑΣ

Διὰ τὴν Ἐλευθερίαν.

ΕΛΛΗΝΕΣ τώρα ἄγομεν,
Τὰ ὄπλα μας ἄς λάβωμεν,
Ἡ πατρίδα μᾶς φωνάζει,
Καὶ ὁ Πῆγας μᾶς διατάζει.

Νὰ ἐλευθερωθῆ λοιπὸν,
Νὰ μὴ καταπατῆται πλὴν,
Νὰ ἐτοιμασθοῦν τὰ ξίφη
Κατὰ τῶν Τουρκῶν τὰ στήθη.

Ὡς πότε, ὡς πότε σταῖς σπηλαιῖς
Καὶ εἰς τῶν Τούρκων ταῖς δουλειαῖς;
Ἔως πότε τυραννία;
Ζήτω ἡ Ἐλευθερία!

Ὡς πότε, βρὲ παιδιὰ Γραικοί,
Νὰ τρέχωμεν ἐδῶ κ' ἐκεῖ

Ἵβρισμένοι, ἐμπαιγμένοι,
 Στὰ δεσμὰ κατοικημένοι;

Κλαί' ἡ πατρίδα καὶ θρηνεῖ,
 Δὲν ἔχει πλὴθὺ ὑπομονή
 Νὰ βαστάζῃ τοὺς τυράννους,
 Τοὺς ἀχρεῖους Μουσουλμάνους.

Ἀλλήλους ἀσπασώμεθα,
 Τὰ ὄπλα ἐνδυσώμεθα,
 Πολεμήσωμεν συμφώνως
 Κατὰ τοῦ ἀπατεῶνος.

Οἱ Πρόγονοί μας μιὰ φορὰ
 Ἐκαμαν θαύματα πολλά.
 Μιμηθῶμεν Λεωνίδα,
 Νὰ λυτρώσωμεν πατρίδα.

Πλέον δὲν ἔμεινεν ἐλπίς,
 Καθὼς τὸ γράφ' ὁ Κοραΐς,
 Κάλῃα θάνατος μὲ βία,
 Κι' ὄχι πλέον τυραννία.

Δοῦλος δὲν γίνεται Γραικὸς
 Ὄντας καλὸς πολεμικὸς,

Τὸν αὐχένα δὲν τὸν κλίνει,
Τὸ σπαθὶ τοῦ Τούρκου δείχνει.

Καθὼς ὁ Φοῖνιξ καινουργεῖ,
Καὶ γίνεται νέον πουλί,
Ἔτσι καινουργεῖ τὸ ἔθνος
Τὸ Ἑλληνικὸν τὸ γένος.

Η ΕΤΑΙΡΙΑ

Ἡ Ο ΛΟΙΣΙΜΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ
ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ.

Ὦ Ἐταιρία θαυμαστὴ,
Καὶ ποιὸς τὴν ἔκαμεν αὐτῆς;
Ὦ Ἐταιρία! Ἐταιρία!
Ὦ μεγίστη συμφωνία!

Καὶ ποιὸς τὴν ἔκαμεν αὐτῆ
Τὸ κάδρον του γιὰ νὰ γενῆ,
Νὰ τὸν προσκυνῆ τὸ ἔθνος
Τὸ Ἑλληνικὸν τὸ γένος;

Ὁ Ὑψηλάντης ὁ σοφὸς,
Ἄυτὸς εἶναι ὁ καινουργὸς,
Π' ἔκαμε τὴν Ἐταιρία,
Τὴν μεγάλην συμφωνία,

Γιὰ νὰ σκοτώσῃ τὴν Τουρκιά,
Γιὰ νὰ μὴ βασιλεύσῃ πλιὰ,
Γιὰ νὰ χάσῃ τὸ Δουβλέτι
Τ' ὄνομα τοῦ Μωχαμέτη.

Χαῖρε, Ἀλέξανδρε σοφὲ,
Τῆς Ἐταιρίας καινουργέ!
Κὰν ἀπὸ τὴν γῆν εὐγῆκες,
Κὰν ἀπὸ τὸν Ἄδην ἦλθες.

Τὰ νέα σου συγγράμματα
Ἐκίνησαν τὰ ἄρματα,
Κι' ἀφάνισαν τὸ Δουβλέτι
Τοῦ Μαχμούτη τοῦ προπέτη.

Ὅπλα καὶ ξίφη καὶ σπαθιά
Ἐτοιμασθῆκαν, βρὲ παιδιὰ,
Τρέχουν μὲ ὄρμην μεγάλη
Στοῦ Μαχμούτη τὸ κεφάλι.

Τοῦ Ἰψηλάντη τὸ σπαθί
Στοὺς Τούρκους ἔκαμεν ἀρχή,
Ἐκαμε τῇ ἀληθείᾳ
Ἐνα τράκο στὴν Βλαχία.

Ὁ Σάββας ὁ παγκάκιστος,
Θεόδωρος ὁ ἄπιστος
Ἐπρόδωσαν τὸν Ἰψηλάντη,
Νὰ τὸν πιάσουν μὲ ἀπάτη.

Ἡ Θεία Χάρις τὸν σοφεῖ,
Καὶ δίδει τόπον τῇ ὕργῃ,
Ἀνενέργητος ἐγίνη,
Γιατ' ὁ Σάββας τὸν προδίνει.

ΟΙ ΠΡΟΔΟΤΑΙ

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΚΑΙ ΣΑΒΒΑΣ.

Θεόδωρε κακόπαιδον
Ἐκρίθης στὸ στρατόπεδον,

Κ' ἐφρονεύθης ἐν τῷ ἅμα
Μὲ τῆς προδοσιᾶς τὸ γράμμα.

Σάββα τί ἐκατόρθωσες!
Τὸν ὕψηλάντη 'πρόδωσες,
Τῆς πατρίδος ἡ κατάρρα
Δὲν θὰ σὲ παιδεύσει ἄρα!

Ἐθανατώθης παρευθὺς,
Γιατὶ ἐφάνης ἀπειθῆς,
Ἀπειθῆς καὶ παραβάτης
Τῆς πατρίδος ἀποστάτης.

Σάββα στὸν Ἄ,δῆ σὰν κριθῆς,
Τι τάχα θὲ ν' ἀποκριθῆς!
Ἡ 'δική σου προδοσία
Ἐφθειρε καὶ τὴν Βλαχία.

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΣΟΥΛΤΑΝΟΝ.

Σουλτὰν Μαχμούτης 'τρόμαξε,
Κι' ὁ Μωχαμέτης 'φώναξε,

Δυστυχία εἶναι τούτη

Εἰς ἐσέ Σουλτάν Μαχμούτη : . . :

Δῶσε τὴν Πόλιν τῶν Ξανθῶν,
Καὶ τὴν Ἑλλάδα τῶν Γραικῶν.

Τί! ὁ θαυμαστός ἐκεῖνος

Βασιλεὺς ὁ Κωνσταντῖνος

Συνάξει στράτευμα πολὺ
Εἰς τὴν Ἐπτάλοφον νὰ ᾿λθῆ,

Καὶ τὰ φύλα καὶ τὰ γένη

Τὰ ἐσπέρια τὰ μέρη.

Νεκροὶ θεὲ νὰ ἀναστηθοῦν

Μέσ' στὴν Ἁγιά Σοφιά νὰ ᾿μποῦν.

Χαῖρε ὦ Ἁγιά Σοφία

Μὲ τὰ ἅγια τὰ θεῖα!

Ἄγγελοι θεὲ νὰ λειτουργοῦν

Τὰ ἅγια νὰ ᾿πηρεστοῦν,

Ἐφθασεν ἡ σωτηρία,

Χαῖρε ὦ Ἁγιά Σοφία!

Μαχμούτῃ κακῶς ἔπραξες,
 Τοὺς ἄρχοντας τοὺς ἔσφαξες,
 Χωρὶς ν᾿ἔχουνε αἰτία,
 Θὲ νὰ λάβῃς τὴν παιδεία.

Ὁ ΓΕΝΙΚΟΣ ἈΡΧΗΓΟΣ

Τῶν Πελοποννησιακῶν ὀπλων

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ.

Ἐπειτα ἔλαμεν ἀρχὴν
 Κολοκοτρώνη τὸ σπαθί,
 ἔκαμεν εἰς τὸν Μωρέα
 Ἡ Ἑλληνικὴ ῥομφαῖα.

Ὅταν ἄρχισ' ὁ πόλεμος,
 Καὶ τῶν Τουρκῶν ὁ ὄλεθρος.
 Στὸ Λεϊβάδι πολεμοῦνε
 Καὶ τοὺς Τούρκους τοὺς νικοῦνε.

Πάλιν ἄρχισ' ὁ πόλεμος
 Καὶ τῶν Τουρκῶν ὁ ὄλεθρος,
 Πόλεμος τοῦ Ἄρσενίου
 Εἴκοσπέντε Ἀπριλίου.

Ἐξω στὸ Ἄργος πολεμεῖ
 Τοὺς Τούρκους τοὺς καταπατεῖ,
 Τὸν κλειοῦν στὴν Κεκρυμμένη (1)
 Ἡ καρδιά του εἶν' ἀνδρειωμένη.

Ἐξήντα ὥρας πολεμεῖ,
 Χωρὶς νὰ φάγη καὶ νὰ πιῇ,
 Πολεμᾷ μ' ὀκτὼ ἡρώους
 Κ' ἔκαμεν ἐξήντα φόνους.

Πέρνει στὸ χέρι τὸ σπαθί,
 Καὶ φεύγει μὲ πολλὴν ὄρμη,

---

(1) Μονὴ κειμένη ἐπὶ ἀποτόμου τινὸς βράχου εἰς τὴν ὑπώρειαν τῆς ἀκροπόλεως τοῦ Ἄργους, λαβοῦσα τὴν ἐπίκλησιν ταύτην ἀπὸ τὸ δύσβατον τοῦ τόπου, ἕως κοῦπτει σχεδὸν ἐλόκληρον τὴν Μονὴν εἰς τοὺς μυχοὺς τοῦ ἔρως.

Ἀπὸ τρεῖς χιλιάδες φεύγει,
Ὁ Θεὸς τὸν συνοδεύει.

ΟΙ ΟΠΛΑΡΧΗΓΟΙ

ΣΤΑΪΚΟΣ ΣΤΑΪΚΟΠΟΥΛΟΣ ΚΑΙ
ΓΙΑΤΡΑΚΟΣ

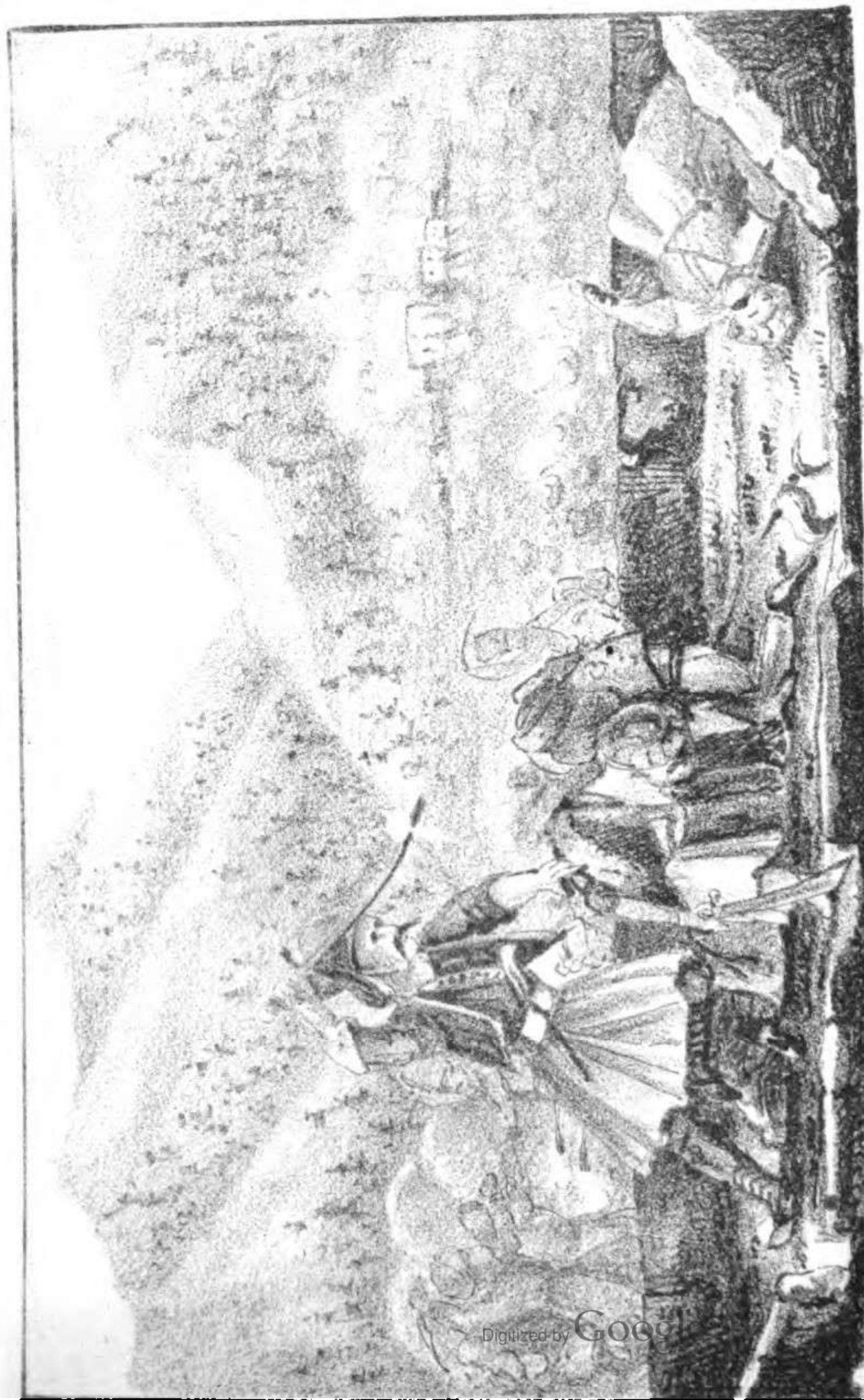
ἢ ὁ ἀποκλεισμός τοῦ Ναυπλίου.

Πάλιν ἄρχισ' ὁ πόλεμος,
Καὶ τῶν Τουρκῶν ὁ ὄλεθρος,
Πόλεμο κάνει κι' ὁ Στάϊκος
Καθὼς κάνει κι' ὁ Γιατράκος.

Τοὺς Τούρκους τοὺς ἀφάνισε,
Τ' Ἀνάπλι τὸ 'πλοκάρησε,
Ὅλ' ἡμέρα τράκο κάνει
Νέος ἥρωας ἐφάνη.

Ἀπ' τοὺς πολέμους τοὺς πολλοὺς,
Καὶ τῶν Τουρκῶν τοὺς διωγμοὺς,

ΒΑΛΤΕΤΕΙ ΚΟΛΟΚΟΤΡΟΝΗΣ

Ἐλαβώθηκε στὸ χέρι,
Γιατὶ τρέχει σὰν ἕξεφτέρι.

Θάνατον δὲν ἐτρόμαξε
Ἡρωϊκῶς ἐφώναξε,
Ὅλ' ἡμέρα κάνει τράκο,
Ἐλαβώθης πάλιν Στάϊκο.

Καὶ πόλεμος στὴν Μπερζοβὰ,
Ἡ Ἄγαρ (1) κλαίει καὶ βοᾷ,
Καὶ μαζεύει τὰ παιδιὰ της,
Γιὰ νὰ πᾶν' στὰ προποδὰ της.

Ἡ ΕΝΔΟΞΟΣ ΜΑΧΗ

ΤΟΥ ΒΑΛΤΕΤΣΙΟΥ.

Πόλεμον κάνουν οἱ Ἕλληνες
Κι' αὐτοὶ οἱ ὑπερέλληνες,

---

(1) Γυνή, ἐξ ἧς ἐβλάστησεν ἐν πρώτοις τὸ Τσερρικὸν γένος, ἐπωγασθὲν ἐκ ταύτης: Ἀγαρηνεὶ.

Πόλεμος μέσ' στὸ Βαλτέτσι
Π' ἔπεφτ' ἄμετρο τουφέκι·

Τοὺς Τούρκους ἐσκοτώνανε,
Τοῦρκοι τοὺς ἐμαζώνανε,
Τοὺς ἐπῆραν ταῖς πυργέλαις,
Καὶ τὰ ἄτixa μὲ ταῖς σέλαις.

Ἕνα τσιαντῆρι θαυμαστὰ
Γιουρούκ μπαριάκι χωριστὰ,
᾽Ω ἀπόγον' ἀνδρειωμένα,
Ἀπ' τοὺς Ἕλληνας σπαρμένα!

Θάνατον δέν τρομάζουνε
Παρά τοὺς Τούρκους κράζουνε,
Γιὰ νὰ βγοῦν στὴν πεδιάδα,
Νὰ παλεύσουν μὲ τὰ ἄτixa.

Οἱ Ἕλληνες χωρὶς σπαθιά,
Οἱ Τοῦρκοι μὲ καβαλλαριά
Μέσ' στὸν κάμπον πολεμοῦνε,
Καὶ τοὺς Τούρκους τοὺς νικοῦνε.

Η ΜΑΧΗ ΤΩΝ ΔΟΛΙΑΝΩΝ,

Ἡ Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ ΝΙΚΗΤΑΡΑΣ

Πάλιν ἄρχις ὁ πόλεμος,
Καὶ τῶν Τουρκῶν ὁ ὄλεθρος.
Καὶ στὰ Δολιανὰ ἕνας κρότος
Ἐρράγησεν ὁ τόπος.

ὦ ἥρωα Νικηταρᾶ!
Τὸ αἷμα τῶν Τουρκῶν βοᾷ,
Γιὰ νὰ παύσης τὸ σπαθί σου
Τὴν Ἑλληνικὴν ὀρμὴν σου.

Μ' ὀγδόντα ἄνδρας κλείσθηκες,
Τούρκους δὲν ἐφοβίθηκες.
Τρεῖς χιλιάδας δὲν τρομάζεις,
Ὡς τὸν Λεωνίδα κράζεις.

Πατρίδα νὰ τιμήσωμεν,
Κι' ὅλοι μὴν ὦρ' ἄς ζήσωμεν,
Ἦλθεν ὁ καιρὸς τῆς δόξης,
Τὴν ἐκδίκησιν νὰ δώσης.

Βάνει τούς Τούρκους ἐμπροστά,
 Σάν ὁ τσοπάνος τὰ τραγιά,
 Τούς ἐπῆρε δυὸ πυργέλες.
 Κι' ὅλους τούς τζεπιχανέδες. (1)

Η ΠΕΡΙΒΟΗΤΟΣ ΜΑΧΗ
 ΤΟΥ ΛΑΛΑ.

Ὁ τρομερός ὁ πόλεμος,
 Καὶ τῶν Τουρκῶν ὁ ὄλεθρος
 Πόλεμος ἦτον σοῦ Λάλα,
 Τοῦρκοι 'λέγαν ἄλλα ἄλλα.

Ὁ Δημητράκης καπετάν, [2]
 Ποῦ λέγει τὰν ἢ ἐπὶ τὰν
 Τῶν Λαλαίων λέγει σῆτε!
 Κι' ὄλοι σας ν' ἀκροασθῆτε!

(1) Τουρκικὴ λέξις μεθερμηνεύουσα εἰς τὴν γλῶσσαν μας τὸ ὑλικὸν τοῦ πολέμου, τὰ πολεμοφίδια δηλαδὴ.

(2) Ἐννοεῖ τὸν Κολιόπουλον Πλαπούταν.

Παύομεν τὰ τουφέκια μας,
Καὶ σεῖς τὰ τουμπελέκια σας,
Ν' ἀκούστ' ἀσροπελέκια
Τὰ Καρυτινὰ τουφέκια.

Μιὰ μπαταριά τοὺς 'δῶσανε,
Τρακόσιους ἐσκοτώσανε,
Τὰ Καρυτινὰ τουφέκια
'Πήρανε τὰ τουμπελέκια.

Ἕλληνες ἀνδρειώτατοι
Ὅλ' εἶθε θαυμαστώτατοι,
Ποῦ 'σκοτώστε τοὺς Λαλαίους
Τοὺς βαρβάρους καὶ χυδαίους.

Καὶ χῶρια τὴν καβαλαριά
Τοὺς χαϊταλίδες (1) τὰ σκυλλιά
Εὐαγγέλης μὲ τὰ τόπια,
Κόφτει τῶν Τουρκῶν τὰ πόδια.

---

(1) Τουρκικὴ ἐπωνυμία στρατιωτικοῦ τινος τάγματος.

Δώδεκα ὥρας πολεμοῦν,
 Χωρίς νὰ φάν χωρίς νὰ πλοῦν,
 Ἔως πότε τυραννία;
 Ζήτω ἡ ἐλευθερία!

Λαλαῖοι ἀπ' τὸν φόβον τους
 Ἐπήρανε τὸν δρόμον τους,
 Καὶ τ' ἀφίσανε τοῦ Λάλα
 Καὶ κλεισθήκανε στὴν Πάτρα.

Ἀπ' τό τουφέκι τὸ πολὺ
 Στὸν Ἄ,δ,η 'πῆγεν ἡ βοή,
 Καὶ τ' ἀκούσαν οἱ ἀνδρειωμένοι,
 Κ' ἐχαρῆκαν οἱ καϊμένοι,

Ὁ Ἄ,δ,ης ἐπωδύρετο,
 Οἱ ἀνδρειωμένοι 'σύροντο,
 Νὰ συντρίψουνε τὰς πύλας
 Νὰ βρεθοῦν στάς Θερμοπύλας,

Ὡ' Ἀχιλλῆα κ' Ἡρακλῆ,
 Καὶ θυμαστὲ Θεμισοκλῆ,

σηκωθῆτ' ἀπὸ τοὺς τάφους
 Νὰ ἰδῆτε νέους ἄθλους.

Νὰ δῆτε ἥρωας πολλοὺς,
 Ἀνδρειωμένους θαυμαστοὺς,
 Π' ἔχουν τὰ σπαθιά ζωσμένα,
 Τα τουφέκια γεμισμένα.

Νὰ δῆτε νίκας τῶν Γραικῶν,
 Καὶ τὴν φθορὰν Ὀθωμανῶν.
 Εὐγετε, παρακαλῶ σας,
 Τῶρ' ἂν εἶναι ὄρισμός σας.

ΟΙ ΥΙΟΙ ΤΟΥ ΠΕΤΡΟΠΕΤΗ,

Ἡ Ο ΠΕΣΩΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΑΡΥΣΤΟΝ ΠΑΙΔΣ.

Ὅλα τοῦ Μπέη τὰ παιδιὰ
 Καὶ ὅλη τοῦ ἠ γενεὰ
 Γιὰ τὸ γένος πολεμοῦνε,
 Πρέπει καὶ νὰ τιμηθοῦνε.

Τοῦ Μπέη ἕνας του υἱός,
 Ἡλίας εἶν' ὁ θαυμαστός
 Εἰς τὴν Κάρυσο 'φονεύθη,
 Κ' εἰς τὸν Ἄ,δ' εὐθύς εὐρέθη

Τὸν ἐρωτοῦν οἱ πρόγονοι,
 Τι κάμνουν οἱ ἀπόγονοι . . . .
 Ἐφανέρωσε τοὺς ἄθλους
 Τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς μεγάλους.

Χαρὰ μεγάλη γίνεται
 Γιατὶ ἡ Ἄγαρ φθείρεται,
 Χαίρεται ὅλη ἡ κτίσις
 Κ' ἡ Ἑλληνικὴ ἡ φύσις.

Μὲ δέκα ἄνδρας 'κλείσθηκε,
 Τούρκους δὲν ἐφοβήθηκε,
 Θανατόνει καὶ λαβόνει
 Καὶ τὸν τζεπχανὲ τὸν σώνει.

Πλέον δὲν ἔμεινεν ἐλπίς,
 Ἡλία τὸ σπαθὶ τραβεῖς,

Τὴν ζωὴν σ' ἀποφασίζεις,
Καὶ τοὺς Τούρκους τοὺς ζαλίζεις.

Τότε σοῦ ἦλθ' ἡ μπαταριά
Ἡλία σὴν δεξιὰ μεριά,
Ἐσκοτώθηκες Ἡλία
Μὲ Ἑλληνικὴν ἀνδρία!

Ἀνδρειωμένο κόκκαλο
Τοῦ Λεωνίδ' ἀπόγονο,
Εἶχες εὐμορφιά κι' ἀνδρίαν
Καὶ Ἑλληνικὴν σοφίαν.

Βουνὰ λαγκάδια τὸν ἐκλαίεν
Τὸν ἥρωα τὸν Μπεηζαδέν,
Κλαί' ἡ Μάνη κ' ἡ Ἑλλάδα
Τέτοιοι γενναῖοι ἄνδρα.

ΟΙ ΟΠΛΑΡΧΗΓΟΙ

ΝΙΚΗΤΑΡΑΣ, ΝΤΑΓΡΕΣ ΚΑΙ ΓΙΑΤΡΑΚΟΣ

Ὁ καπετὰν Νικηταρᾶς,
Καὶ καπετ' Ἀναγνωσταρᾶς
Πολεμοῦνε γιὰ τὸ γένος
Ῥωμαλαίως καὶ γενναίως.

Κι' ὁ καπετὰν λέγω Νταγρῆς
Στὸν πόλεμο κάμνει φθοραῖς,
Ῥεῖλά σου καπετὰν Γιατράκο,
Ὅλ' ἡμέρα κάμνεις τράκο.

Τὸν καπετὰν Νικηταρᾶ,
Π' ἔχει λεονταριοῦ καρδιά,
Μέσ' σους κάμπους ἐχωνόταν
Καί ἀτλήν δὲν ἐφοβόταν.

Πιάνει τοὺς Τούρκους ζωντανούς
Σὰν τοὺς καλοὺς τοὺς κυνηγούς,
Ἄλλους κόφτει κι' ἄλλους σφάζει,
Στὴν Τριπολιτσᾶ τοὺς βάζει.

Ὁ καπετὰν Νικηταρᾶς,
Ὁ θυμαστὸς ὁ ἥρωας
Καὶ τῆς Ρούμελις τὰ μέρη
Πάντα κάμνει τὸ σεσέρε.

Τοῦ Λεωνίδα τὸ σπαθὶ
Νικηταρᾶς θὰ τὸ φορεῖ,
Τοῦρκος νὰ τὸ 'δῆ λαβόνει
Θ' ἀποθάνει, δὲν γλυτόνει.

Στοὺς Τούρκους σέλνει γράμματα,
Τοῦρκοι, γιὰ δώσε τ' ἄρματα,
Δώσε Τοῦρκοι τ' ἄρματά σας
Νὰ γλυτώσε τὰ παιδιὰ σας.

Τ' ἄρματα δὲν τὰ δίνομεν,
Τὸ αἷμά μας τὸ χύνομεν,
Φέρτε Ρεῦσσο φέρτε φράγκο
Τὰ ἄρματα πετοῦμεν χάμω.

Ὁ πρίγκιψ (1) 'πίσω ἔρχεται,
Κ' ὅλος ὁ κόσμος χαίρεται.

(1) Ἐννοεῖ τὸν Δ. Ἰψηλάντην.

Ἰῶν Ἑλλήνων θὰ τὰ δώσε,
 Διγγοσοὶ θεὸν νὰ γλυτώσε.

Οἱ Τοῦρκοι ἀπ' τὸν φόβον τους,
 Ἀπ' τὸν πολὺν τὸν δρόμον τους,
 Ἐφρονάζανε κ' ἐκλαίαν,
 Τὸν Μωάμεθ ἐγυρεύαν.

Γιὰ νὰ τὸν ἐρωτήσουνε,
 Τὸ, ποῦ θὰ καταντήσουνε,
 'Πές μας, 'πές μας Μωχαμέτη,
 Τί θὰ γίνεῖ τὸ Δουβλέτι;

Κι' ὁ Μωχαμέτης εἶρηκε,
 Στοὺς Τούρκους ἀπεκρίθηκε,
 Δυστυχία εἶναι τούτη. . .
 Κρίμα σὸν Σουλτάν Μαχμούτη.

Τοῦρκοι! γιατί' εἴσασθε σραβὰ,
 Ἦδὸν πολεμοῦν τὸν βασιλιά,
 Δὲν κυττάτε τὰ κιτάπια (1)
 Ὅπου νὰ σᾶς βγοῦν τὰ μάτια!

---

(1) Τὰ θρησκευτικὰ βιβλία τῶν Τούρκων.

Ποῦ γράφοῦν κ' ἀναγνώνουνε
 Καὶ τὴν Τουρκιᾶ τὴν δριώχνουνε,
 Σύρτε σὸ προσκύνημά σας,
 Νὰ γλυτώσῃε τὰ παιδιὰ σας.

**Οἱ γάρμιοι ψαριανοὶ
 καὶ σπετσιῶται
 καὶ τὰ πολεμικὰ τῶν πλοίων**

Καὶ τὸ μιντάτ' ἐρχότανε
 Στὴν θάλασσα πνιγότανε
 Τοὺς ἐσκοτόναν Ἰδριώται
 Καὶ οἱ Ψαριανο-Σπετσιῶται

Καράβια μου Ἰδριώτικα
 Ψαριώτικα Σπετσιώτικα,
 Ἐπαινεμένα εἶσθε οὔλα
 Τοῦ πελάγους καραβούλια·

Τοὺς Τούρκους ἐσκοτόνατε,
 Τὴν θάλασσαν θολόνατε

Ἰδριωτάκια Ψαριωτάκια
Καὶ θαλασσινὰ πουλάκια.

Τῆς θάλασσας τὰ κύματα
Τάχανε χαιρετήσματα,
Πιάσατε τὸν Σεῖσλάμη
Τῆς Τουρκιᾶς τὸν Πατριάρχη.

Ἡ θάλασσ' ἀνταρεύεται
Καὶ σεῖς ὄλο σαλεύετε,
'Κάψατε ἓνα ντελίνι
Ἐξω εἰς τὴν Μιτυλήνη.

Ἕλληνες ! ἐρῶ χαίρετε !
Στὴν Ἰδρα ὁ πρίγγιψ ἔρχεται
Κ' ἐρμηνεύει τὰ καράβια
Τὰ ἀνδρεῖα παλληκάρια,

Γιὰ νὰ φυλάξουν τὰ νερά,
Γιὰ νὰ φυλάξουν τὰ στενά,
Γιατὶ ἔρχετ' ἄλλα πάντα
Τοῦ Σουλτάν Μαχμούτ' ἀρμάτα.

Η ΑΦΙΕΙΣ ΤΟΥ Δ. ΥΨΗΛΑΝΤΟΥ
ΕΙΣ ΑΣΤΡΟΣ

ΚΑΙ Η Β'. ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ.

Ν' ἀφήσωμεν τὸ κείμενο,
Νὰ ἴθοῦμε εἰς τὸ προκείμενο,
Καὶ τὸν ἐρχομὸν ὡσαύτως
Καὶ ὁ πρίγκιψ ἔβηκε εἰς Ἄστρος.

Στὸν Ἄγιαννη ξεπέζευσε,
Κι' ὅλος ὁ κόσμος ἔτρεξε,
Καὶ τὸν προσκυνοῦνε ὅλοι,
Ὡς Χριστὸν οἱ Ἀποστόλοι.

Νόμους δικαίους ἔδειξε
Κι' ὅλος ὁ κόσμος ἔστερξε,
Πληρεξούσιος νὰ γένη
Τῷ Ἑλληνικῷ τῷ γένει.

Κάποιοι δημογέροντες
Κακίᾳ περιφέροντες,

Δέν τοὺς ἄρεσαν οἱ νόμοι
Θέλουν νὰ ἴναι κληρονόμοι,

Στὸν Ἄγιαννην ἔκαβάληκε.
Στὰ Βέρβενα ἐδιάβηκε,
Καὶ τὸν προσκυνοῦν παππάδες
Μὲ θυμίαμα, λαμπάδες.

Καὶ τὰ μικρὰ παιδιὰ λοιπὸν
Ἐκαμαν προὔπαντισμὸν,
Προὔπαντισμοὺς μεγάλους
Ἀπὸ τῶν δενδρῶν τοὺς κλάδους.

Οἱ Τοῦρκοι ὡς τ' ἀκούσανε
Τὰ μάγθουλα ἔτραβούσανε
Νύκτα ἴμέρα δέν κοιμοῦνται
Μέσ' ῥαῖς ντάπραις ξενυχτοῦνε.

**ΜΑΧΗ ΕΙΣ ΑΓΙΟΝ ΒΑΣΙΟΝ
ΚΑΙ ΕΙΣ ΜΑΝΤΙΝΕΙΑΝ.**

Πάλιν ἄρχισ' ὁ πόλεμος,
Καὶ τῶν Τουρκῶν ὁ ὄλεθρος.
Καὶ στὸν Ἄγιοβλάση νίκη,
Βοηθεῖ ἡ θεία δίκη.

Πάλιν ἄρχισ' ὁ πόλεμος,
Καὶ τῶν Τουρκῶν ὁ ὄλεθρος.
Πόλεμος στὴν Μαντινεΐα . . .
ᾧ Ἑλληνικὴ ἀνδρεία!

Πόλεμο κάμν' ὁ Νταγρές,
Μύριαις χίλιαις φοραῖς
Οἱ Περσιάνοι τὸν ἐκλειοῦνε,
Καὶ μὲ πέτραις τὸν κτυποῦνε.

Δὲν ἤμπορεῖ νὰ σηκωθῆ,
Παρὰ ἀνδρείως πολεμεῖ,
Εἴκοσι Τούρκους σκοτόνει,
Σμίγει τὸν Κολοκοτριώνη.

Κολοκυτρώνης καὶ Νταγρῆς
 Στούς Τούρκους κάμνουνε φθοραῖς,
 Ἐσκοτώσανε διακόσιους
 Κ' ἐλαβῶταν ἄλλους τόσους.

Τρακόσια ζῶα ἔπῃρανε,
 Καθὼς πολλοὶ τὰ εἶδανε,
 Τοὺς ἐπῃραν τὰ μουλάρια,
 Τὰ ἀνδρεῖα παλληκάρια.

Ἕλληνες καὶ ἀπόγονα,
 Γιὰ παύστε τὰ ὄργανα,
 Νὰ ἀκούσε τὰ μαντάτα,
 Γιὰ τοῦ Τούρκου τὴν ἀρμάτα.

Ἰδρο-Σπετζιῶται Ψαριανοὶ,
 Στὴν θάλασσ' εἰσθε δυνατοὶ,
 Ἐκάψατε ὀκτὼ καράβια
 Ἰὼ θαλασσινὰ λιοντάρια!

Ἐνα βρίκι ἐπιτάχτε!
 Τ' ἄλλα δὲν τὰ προφθάσατε,

Ύπιασατε και μιὰ φρεγάδα
Μεσ' εἰς Μήλου τὰ μπουγάζια.

Κάμνουν οἱ Ἕλληνες χαραῖς,
Ῥίχνοντες και ταῖς μπαταριαῖς.
Ἡ Μονοβασιᾶ ἔποτάχθη,
Προσκυνεῖ τὸν Ὑψηλάντη.

Ἕλληνες και ἀπόγονα,
Κτυπήσατε τὰ ὄργανα
Και τὸ Νιόκασρ' ὑποτάχθη,
Προσκυνεῖ τὸν Ὑψηλάντη.

Ἀπόγονα ἐπίλοιπα,
Τὶ σέκεσθε περίλυπα!
Μὴν τρομάχτε τὴν ἀρμάτα
Ύποῦ ἔλθε εἰς τὴν Καλαμάτα;

Ἡ ἀρμάτα σχίζει τὰ νερά,
Ἀδύνατ' εἶναι φανερά·
Ἰηλθε τὸ λοιπὸν ἡ ὥρα
Τῆς ἐλευθερίας τώρα.

Καράβια μου Ἰδριώτικα,
 Φαριώτικα Στετζιώτικα,
 Ἡ ἀρμάτα δὲν ἀράζει,
 Τὰ μπουρλότα σὰς τρομάζει.

Σήμερον γίνεται χαρὰ
 Εἰς ὅλα τὰ περίχωρα,
 Γίνεται χαρὰ μεγάλη
 Εἰς τὴν Γῆν καὶ εἰς τὸν Ἄ,δη.

**Η ΑΛΩΣΙΣ ΤΗΣ ΤΡΙΠΟΛΙΤΣΑΣ
 ΚΑΙ Ο ΟΠΛΑΡΧΗΓΟΣ ΚΕΦΑΛΑΣ.**

Τριπολιτσὰ εὐφραίνεται,
 Μὲ τὸ ρεβάλτο πέρνεται·
 Ἔως πότε τυραννία;
 Ζήτω ἡ Ἐλευθερία!

Κεφάλας ἦτον ἡ ἀρχὴ,
 Ὄποῦ ἐμβῆκε μὲ ὄρμη·

Γεῖά σου καπετάν Κεφάλαι,
Κάμνεις θαύματα μεγάλα.

Ποταμηδὸν, ποταμηδὸν
Χύνεις τὸ αἷμα τῶν Τουρκῶν·
Ἄς μὴν παύσῃ! ἄς μὴν παύσῃ!
Ἔως τὸν Γιαπὲ (1) νὰ φθάσῃ!

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.

Ἦ Πελοπόννησος Ἑλλάς,
Ἦ σιωπᾶς καὶ δὲν βοᾶς;
Νὰ εἰπῆς τῶν προπατόρων
Τῶν ἀνδρειωμένων ὄλων,

Ἀπὸ τὸν Ἄδην νὰ εὐγοῦν,
Στὰ θαύματά τους νὰ βρεθοῦν,
Νὰ ἰδοῦν τοὺς ἀπογόνους,
Κάποιοι χαλοῦν τοὺς νόμους.

---

(1) Ὁ εἰς τὴν Μίκαν τάφος τοῦ Μωάμεθ.

Νὰ ἐρμηνεύσουνε αὐτοὺς,
 Τοὺς ἀπογόνους τοὺς Γραικοὺς,
 Γιὰ νὰ παύσ' ἡ ἀναρχία,
 Καὶ ν' αὐξήσῃ ἡ ἀνδρεία.

Μητέρα! ὑπηρετήσ' τα
 Τὰ τέκνα σου νουθέτησ' τα!
 Νὰ μὴ πέσουν τὴν κραιπάλην,
 Νὰ μὴ σὲ σκλαβώσουν πάλιν.

Ὡς νὰ παύσῃ τὸ σπαθί,
 Ἀπ' τῶν Τουρκῶν τὴν κεφαλὴ,
 Τότε θ' ἀναβῆς στὸν θρόνο
 Καὶ ν' ἀφήσῃς κληρονόμο.

Τέκνα μου περιπόθητα,
 Ὡς πότε ἀδιόρθωτα;
 Ἔως πότε ἀναρχία;
 Παύσατ' ἀπὸ τὴν κακία! . . .

Μὴν ἀγαπᾶτε τὸν χρυσὸν
 Τὰ λάφυρα τῶν ἀσεβῶν.

Ἐνωθῆτε καθὼς πρέπει,
 Τότε ἡ πατρίδα χαίρει.

Χαῖρε εὐφραίνου, ὦ Ἕλλάς,
 Εἰς τὰς βασιλικὰς αὐλάς,
 Γένος εἶσαι καὶ γενναῖα,
 Εἶσαι τῶν Ἡρώων θρέμμα.

ὦ Πελοπόννησος Ἕλλάς,
 Τὶ σιωπᾶς καὶ δὲν σκιρτᾶς!
 Νέον σύστημα ἐγένη,
 Γιὰ νὰ παύσουν οἱ κινδύνοι.

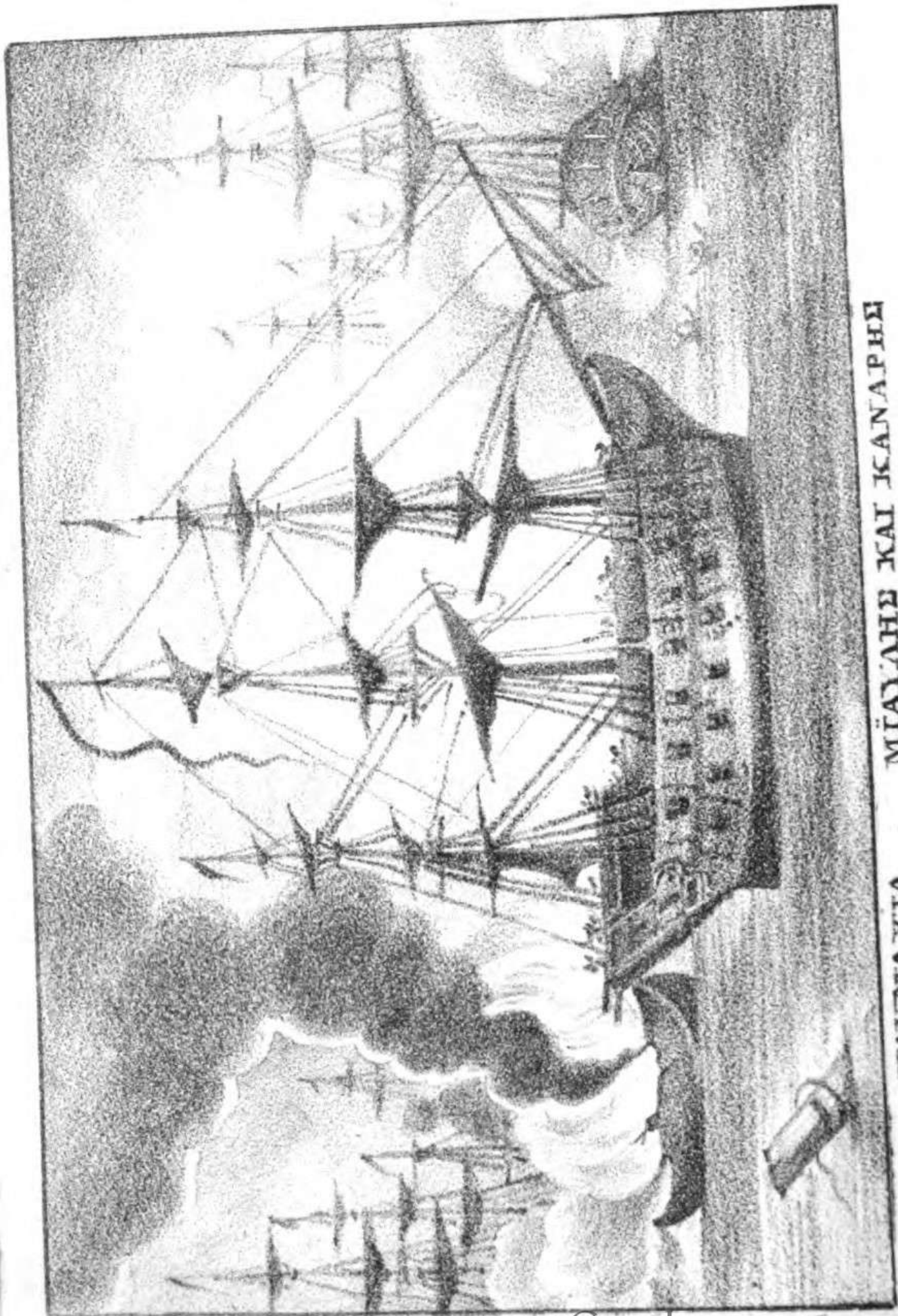
ἴΩσε σὸν θρόνον ν' ἀναβῆς,
 Ἐγκάρδιος νὰ εὐφρανθῆς,
 Ἔως πότε βαρβαρία,
 Καὶ τυραννικὴ σκλαβία!

Ἦλθε τῆς δόξης ὁ καιρὸς,
 Βουλὴ συμβούλευσον καλῶς
 Τοὺς Γραικοὺς τοὺς ἀπογόνους,
 Νὰ εὐπείθωνται σοὺς νόμους.

Τοὺς νόμους γὰ τελέσουνε,
 θέλει τοὺς ἐπαινέσουνε,
 Οἱ φιλογενεῖς ἀνθρώποι
 ὅπου εἶναι τὴν Εὐρώπη.

ΠΑΥΜΑΥΙΑ • ΜΙΑΣΛΗΣ ΚΑΙ ΚΑΝΑΡΗΣ

Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΣΤΟΛΟΣ
ΚΑΙ Ο ΝΑΥΑΡΧΟΣ ΑΝΔΡΕΑΣ ΜΙΑΟΥΤΗΣ

Καράβια μου Ἰδριώτικα,
Ψαριώτικα Σπετσιώτικα,
Βάλτ' αἴρα γὰ πανιά σὰς,
Καὶ νὰ δείξτε τὴν ἀνδρειά σας.

Πάλι ἀρμάδ' ἀπέρασε,
Ἀπὸ τ' ἐσᾶς ἐμέργιασε,
Καὶ πηγαίνει εἰς τὴν Κορώνη,
Καὶ ἀράζει εἰς τὴν Μοθώνη.

Ἄγιε Νικόλαῖ φύλαξε
Καὶ τὰ μπουρλότα σύνταξε,
Τὴν ἀρμάδα γιὰ νὰ κάψουν,
Τὸ κηρὶ νὰ σοῦ προφθάσουν.

Ὅλα μισεύουν μὲ χαρὰν,
Παίζοντα μέσα γὰ νερά,
Καὶ πηγένουνε εἰς τὴν Πάτρα,
Καὶ τὴν βρίσκουν τὴν ἀρμάτα.

Ἀνδρέα ἀνδρειότατε,
 Μιαούλη θαυμασότατε,
 Δυὸ φρεγάδας κατατρέχεις,
 Πολεμεῖς καὶ δὲν ἀπέχεις.

Τὴν μίαν τὴν ἐτρύπισες,
 Τοὺς Τούρκους τοὺς ἐνίκησες,
 Καὶ τῆς ἄλλης τὰ κατάρτια,
 Τᾶκαμες σὲ δυὸ κιννάτια.

Ἐποῦ ἦλθε κόντρα ὁ καιρὸς,
 Κ' ἐγίνε πόλεμος τρελλὸς,
 Τότε ἡ ἀρμάδα φεύγει,
 Δὲν ἠξεύρει ποῦ ὁδεύει.

ΜΑΧΗ ΤΗΣ ΕΓΛΥΚΑΔΟΣ.

Πάλιν ἄρχισ' ὁ πόλεμος,
 Καὶ τῶν Τουρκῶν ὁ ὄλεθρος,
 Πόλεμος τὴν Ἐγλυκάδα,
 Χαῖρ' εὐφραίνου, ὦ Ἑλλάδα.

Πόλεμος ἔγινε φρικτός,
 Βέβαια ἀποδεικτικός,
 Ἐγινε φθορά σους Τούρκους,
 Στους ἀχρείους Μαμαλούκους.

Πάλιν ἄρχισ' ὁ πόλεμος,
 Καί τῶν Τουρκῶν ὁ ὄλεθρος,
 Πόλεμος ἔγινε κι ἄλλος,
 Θαυμασὸς ἦν καὶ μεγάλος.

Στοῦ κυνηγοῦ σου Ρουμανοῦ,
 Μὲ τοὺς Βαρβάρους πολεμοῦν.
 Καπετὰν Κολοκοτρῶνη,
 Ὁ Θεὸς σὲ δυναμόνει.

Μόνος του τρέχει μὲ ὄρμη,ν,
 Μὲ τὴν ἠρωϊκὴν φωνήν,
 Ἐκαμε μεγάλην νίκη,ν,
 Καὶ σους Τούρκους καταδίκτην.

Μαχμούτ' ἔχεις Τούρκους πολλοὺς,
 Γιατὶ νὰ στέλλῃς λιγοστοὺς ;

Στείλει ἑκατὸν χιλιάδες,
 Ἀπὸ τοὺς ἴποδηματάδες.

Νὰ ἴδῃς εὐχαριστήρια,
 Γρικῶν τὰ νικητήρια,
 Ποῦ ἡ δόξα σου Μαχμούτη;
 Ἐντροπή σου εἶναι τούτη.

ΕΜΠΡΗΣΜΟΣ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΚῆΣ

ΝΑΥΑΡΧΙΔΟΣ

ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΧΙΟΝ ΚΑΙ ΤΣΕΣΜΕ.

Ἵδρα μαζὴ μὲ τὰ Ψαρά,
 Ἐκάμανε νέαν οὐρα,
 Μέσα σὸν Τσεσμὲ στήν Χίο,
 Ἐκάψανε ντελίνισ δύο.

Ἐκάψαν τοῦ Πασσᾶ Τζιαμουσι,
 Φθείρετ' ἡ ἀρμάδα ἡ μισή,
 Νὰ ἦτον δυὸ σὰν τὸν Μιαούλην.
 Ἐκαίγαν τὴν ἀρμάδα οὐλήν.

Κλαίει ὁ Μαχμούτις καὶ θρηνεῖ,
 Στοχάζεται τι θὰ γενῆ,
 Τύραννε τι νὰ προσμένῃς;
 Γῆ τῆς Μαδιάμ θὰ γένῃς.

Λάμπουν καὶ σπινθηροξολοῦν,
 Τὰ ὄπλα τῶν Γραικῶν παντοῦ,
 Ἡ πατρίδα ἐτιμήθη,
 Καὶ ἡ Ἄγαρ κατηργήθη.

Ἀνδρείων ὄρφανὰ παιδιὰ,
 Τώρα ἄς λάμπουν τὰ σπαθιά,
 Τώρ' ἄς λάμψη ἡ πατρίδα,
 Ὡς τὸν μέγα τὸν φωστῆρα.

Μὴ πέσητε εἰς τὴν τρυφάν,
 Τρέξατε ὄλοι μὲ ὄρμην,
 Καὶ συμφώνως πολεμεῖτε,
 Πλέον νὰ μὴ κοιμηθῆτε.

Ο ΔΡΑΜΑΔΗΣ.

Ὁ Δράμ.-Πασσᾶς ἐφρένισασε,
 Ἄπ' τὰ Δερβένια 'πέρασε|,
 Κ' ἔρχεται μὲ μίαν ζάλη,
 Διὰ νὰ μᾶς καταβάλῃ.

Ἡ ὥρα ἡ χαροποιᾶ,
 Ἐφθασε τώρα βρὲ παιδιᾶ,
 Ἐφθασε καὶ τῶν τυράννων,
 Ἡ φθορὰ τῶν Μουσουλμάνων.

Ἰὼ Πρίγκιψ Πρόεδρε Βουλῆς,
 Διὰ τὸ γένος προσπαθεῖς,
 'Κλείσθηκες εἰς κάστρο τ' Ἄργους,
 Νὰ κρατήσης τοὺς βαρβάρους.

Τούρκους δὲν ἐφοβήθηκες,
 Τὴν δόξαν σου ἀρνήθηκες.
 Νὰ τιμήσης τὴν πατρίδα,
 Ν' ἀφανίσῃς τὴν ἀσπίδα.

Ὁ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ.

Κολοκοτρώνη τὸ σπαθί,
Σήμερον τρέχει με ἔρμη,
Πολεμεῖ ἔξω τὸ Ἄργος,
Μὲ ἀνδρειωμένο θάρρος.

Στὸ Δερβενάκι τὸ μικρὸ
Ἐκαμε πόλεμο πικρὸ,
Ἴνικησε τριάντα χιλιάδες,
Ἀπὸ τοὺς Μωχαμετάδες.

Η ΔΕΙΟΜΝΗΜΟΝΕΥΤΟΣ ΤΟΥΡΚΟΣΦΑΓΙΑ ΤΟΥ
 ΑΓΗΝΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΔΕΡΒΕΝΑΚΙΟΥ,
 Η Ο ΝΙΚΗΤΑΡΑΣ.

ὦ ἥρωα Νικηταρᾶ,
 Τὰ θαύματά σ' εἶν' φανερά,
 Ἀγηνόρι καὶ Στεφάνι,
 Δυὸ πολέμους ἐκεῖ κάμνει.

Πολλοὺς Τούρκους ἠανάτωσε,
 Στὰ λάφυρα δὲν ἄπλωσε.
 Ἐφάνηκε Λυκοῦργος νέος,
 Νομοθέτης καὶ γενναῖος.

Σὰν λεοντάρι χλεμετρῆι,
 Τοὺς Τούρκους τοὺς καταπατεῖ,
 Τοὺς ἐπῆρε χαζινέδες (1)
 Κι' ὅλους τοὺς τζεμπιχανέδες.

---

(1) Θησαυροὺς.

А. П. БЕНАКІА . НІНІТ'АД .

Ζῶα ἐπῆρε περισσὰ,
 Καὶ τὰ καμήλια χωριστὰ,
 Τοὺς ἐπῆρε τὰ νταβούλια,
 Καὶ τὰ τουμπλέκια οὔλα.

Καὶ ὁ Πασσᾶς ὁ Δράμαλης
 Λιγώθηκεν ὁ ζάβαλης,
 Κ' ἔπεσ' ἀπὸ τὴν καβάλα,
 Λέγοντας τὸ ἄλλα, ἄλλα.

Τοῦρκοι τὸν παρασέκουνε,
 Νὰ τὸν καβαλικεύσουνε,
 Ἰλαβε μεγάλον φόβον,
 Γιὰ νὰ ἔμῃη εἰς τὴν Κόρθον.

᾽Ω ἦρωα Νικηταρᾶ,
 Σὰν αἰτὸς μὲ τὰ πτερὰ,
 Βρίσκεσαι σέ κάθε μέρη,
 Κάμνεις θαυμαστὸ σεφέρι.

Στὸ Δερβενάκι τὸ μικρὸ,
 Πάλ' ἔκαμες τὸν πόλεμο,

Ἐχυσες Τουρκῶν τὸ ἀμα,
Ὡς καθὼς τρέχει τὸ ῥεῦμα.

ὦ Λεωνίδα καινουργέ,
Τῶν Τούρκων ὄλων φονουργέ,
Στὸ ἴγιαλὸ οἱ Τοῦρκοι πέφτουν,
Τὴν πατιέρα σου ὅταν βλέπουν.

ὦ ἥρωα Νικηταρᾶ,
Ἡ ποθητὴ Πατρίς βοᾶ,
Ἡ ὄρμη σου πλιὸ ἄς λείψη,
Μὴ μᾶς φέρῃ καμμιὰ θλίψη.

Ὀλη ἡ γῆ καταβοᾶ,
ὦ ἥρωα Νικηταρᾶ,
Ἰποῦ ἴθανάτωσης μὲ πέτρα,
Ἐνα Τοῦρκον τὸν Δραπέτα.

Ν ΑΥΜΑΧΙΑΙ

Ἡ Ὁ ΚΑΝΑΡΗΣ ΜΕ ΤΑ ΠΥΡΠΟΔΙΚΑ.

Ἄρμάδα ἔβαλε βουλή,
Μέσα στ' Ἀνάπλι γιὰ νὰ 'μπῆ,
Μιὰ γολέτα τοῦ Τομπάζη,
Τὴν ἀρμάδα τὴν τρομάζει.

Τότ' ἡ ἀρμάδα 'γράφηκε,
Καὶ εἰς τὴν Σοῦδα διάβηκε,
Ἡ ἀρμάδ' ἡ 'παινεμένη,
Ἐφυγεν ἐντροπιασμένη.

Δότε Φραντζέζοι μαρτυριᾶ,
'Ποῦ εἴσασθε γὰ φανερά.
Μιὰ γολέττα τοῦ Τομπάζη,
Τὴν ἀρμάδα τὴν τρομάζει.

Τῶν προπατόρων τὴν ἀνδρεία
Τὴν ἔδειξάνε στὰ Ψαρά,
Ἐκαμάνε θαῦμα κι ἄλλο,
Στὸ ντελίφι τὸ μεγάλο.

Ἐκάλει τὸ Πασσᾶ γεμισί,
 Ἰλθε βεβαία εἶδησι,
 Χωριστὰ ἀπὸ τὰ τρία.
 Ζήτω ἡ Ἐλευθερία!

Ὡς ἀστραπὴ ἀπ' οὐρανοῦς,
 Καίεις τοὺς Τούρκους τοὺς κακοῦς,
 Χαῖρε καπετὰν Κανάρη,
 Τοῦ πελάγους παλληκάρη!

Εἰς τῆς Τριῶδος τὰ νερὰ,
 Ἐκαμαν τούτην τὴν φθορὰ,
 Ἐφθασ' ὁ καλὸς ὁ χρόνος,
 Τῆς πατρίδος μας ὁ θρόνος.

Χαίρ' ἡ Πατρίδα καὶ σκιρτεῖ.
 Καὶ ὁ Μαχμούτης θρηνώδει,
 Ὄνειρον τὸν προμηνύει,
 Ποῦ τοῦ κάλει τὸ ντελίσι.

Κάμνουν οἱ Ἕλληνας χαράϊς,
 Ρίχνοντες καὶ ταῖς μπαταριαῖς,

Καὶ φωνάζουνε μὲ βία,
Ζήτω ἡ Ἐλευθερία!

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΝΤΟΣ
ΚΑΙ Ο ΝΙΚΗΤΑΡΑΣ

Ἑλλήνων εὐγενῶν παιδιὰ,
Ζωσθῆτε πλέον τὰ σπαθία,
Πιάσετε καὶ τὰ τουφέκια,
Μὲ πισόλια καὶ φυσέκια.

Νὰ μιμηθῆτε τὸν καλὸν,
Ἄνδρέαν τὸν ἡρωϊκὸν
Δόντον τὸν Βεσιτζιάνον,
Τὸν ἐχθρὸν Τουρκῶν τυράννων.

Ἐτοῦτος εἶναι ὁ υἱός,
Τοῦ Σωτηράκ' ὁ θαυμαστός,
'Ποῦ περπάταγε μὲ τ' ἄτι,
Στῶν Τουρκῶνε τὸ ἰνάτι.

Ἐμπρός γὰ μάτια τοῦ Πασσιᾶ,
 Γιὰ 'δέτε βρέ παιδιὰ καρδιά!
 Τώρα ἔγιν' ὁ υἱός του,
 Σὰν γὰ ἦτον καὶ ἀτός του.

Στὸ Γαλαξίδ' ἀπέρασε,
 Τὰ Σάλωνα 'λευθέρωσε,
 'Ποῦ τὰ εἶχανε οἱ Τοῦρκοι,
 Οἱ ἀχρεῖοι Μαμαλοῦκιοι.

Μὲ πεντακῆσους ἀπερνᾶ,
 Γιὰ 'δέτε βρέ παιδιὰ καρδιά!
 Καὶ νικᾶ ὀκτὼ χιλιάδες,
 Ἀπὸ τοὺς Ἀρβανιτάδες.

ἼΩ ἦρωα Νικηταρᾶ,
 Σὰν αἰετός μετὰ φτερά,
 Βρέθηκες εἰς τὴν Κουρτέσα,
 'Κλείσθηκες σὸν Πῦργον μέσα.

Σὰν λεοντάρη ὄρμησες,
 Τοὺς Τούρκους τοὺς ἐμπόδισες,

Ἰππὸν τροφήν νὰ ἴμπασον,
 Τοὺς Ναυπλιώτας νὰ προφθάσον.

Ἀδάμασο σπαθὶ φορεῖς,
 Πολλὰ τοὺς Τούρκους τοὺς φοβεῖς,
 Τουρκοφάγον σὲ κηρύττουν,
 Ὅλ' οἱ βάρβαροι σὲ φρίττουν!

**Ἡ ΕΞ ΕΦΟΔΟΥ ΚΥΡΙΕΥΣΙΣ ΤΟΥ
 ΠΑΛΑΜΗΔΙΟΥ**

Ἡ ΟΣΤΑΙΚΟΣ ΣΤΑΪΚΟΠΟΥΔΟΣ.

Στάϊκ' ἀνδρείως πολεμεῖς,
 Τὸ Παλαμὴδ' ἐλευθεροῖς,
 Τὸ ἐπῆρες μέ ρεσάλτο,
 ἦλθε τὸ καλὸ μαντάτο.

Βασίλεια ἠπόρησαν,
 Πῶς οἱ Γραικοὶ ἠμπόρεσαν,

Καὶ ἔκαμαν βεσάλτο,
 Στὸ περίφημο τὸ κάστρο.

Ὁ Στάϊκος ἦτον ἡ ἀρχὴ,
 Καὶ μετ' αὐτὸν οἱ τακτικοί,
 Νέος Ἐπαμινώνδας φάνη,
 Φορέσει τον χρυσὸ σεφάνι.

Τοῦ Ἀγξανδρέου ἦτον ε,
 'Ποῦ Ἕλληνες ἐμβήκανε,
 Τῆς νυκτὸς ὥρα ὀγδόη,
 Χαίρετε Ἕλληνες ὅλοι!

Ἀπὸ τοῦ Στάϊκου τὴν ὀρμὴν.
 Φεύγουν οἱ Τούρκοι σὰν λαγοί,
 Καὶ τρυπώνουν εὐ Βαροῦσι,
 Κλαίουν καὶ μοιρολογοῦσι.

Ἀνάπλ' Ἀνάπλι θαυμαστὸ,
 'Π' ὅλα τὰ κάστρα δυνατὸ,
 Εἶδες τῶν Γραικῶν ἀνδρείαν,
 Χωρὶς αἱματογυσίαν!

Βουνὰ καὶ κάμποι καὶ πουλιὰ,
 Κηρύττουν τὴν Ἐλευθερίαν,
 Βέβαια Ἐλευθερία,
 Στῶν Ἑλλήνων τὰ παιδία.

Σήμερον ἔλαμψ' ὁ Σταυρὸς,
 Γιατ' ἀφανίζετ' ὁ ἐχθρὸς,
 Ἐλαμψε καὶ ἡ πατρίς μας,
 Χαίρονται κ' οἱ πρόγονοί μας.

Ποῖος εἶναι ἄξιος βρὲ παιδία,
 Νὰ πάγη μὲ ἀναφορὰ,
 Στὸν Πλούτωνα σὸν Ἄδην,
 Καὶ νὰ ἔλθῃ ταχὺ βράδην;

Νὰ φανερώσ' σὸν Ἡρακλῆ,
 Τὸν θαυμαστὸν Θεμισοκλῆ,
 Τὸ Ἀνάπλι πῶς ἠλυτρώθη,
 Κ' ἡ Ἑλλάς ὑπερυψώθη;

Μαχμούτης ἀροῦ τ' ἄκουσε,
 Ἐκμώθη πῶς παράκουσε,

Τοὺς Τούρκους δὲν τὸ λέγει,
Μόνος κάθεται καὶ κλαίει.

Τὸ ἄχ τὸ βᾶχ παρακαλεῖ,
Τὸ ἔπαθ' ἀπ' τὸν Καραλή,
Καὶ μὲ' χάσαν οἱ ραγιάδες,
Ἀπ' τοὺς Τούρκους τοὺς ζορμπάδες.

Χαρῆτε Ἕλληνες παιδιὰ,
Μὲ τὰ θαλάσσια πουλιὰ!
Ἀνδρείως ἐσαθήκαν,
Τὴν ἀρμάδα δὲν ἀφήκην

Νὰ 'μπῆ στ' Ἀιάπλι παντελῶς.
'Πολέμησαν ἐπιμελῶς,
Ἄξιοι εἶναι τοὺς πολέμους,
Θέλουν λάβει τοὺς ἐπαίνους.

Τοῦρκοι νὰ τὸ γνωρίσετε,
Πρέπει νὰ τὸ κηρύξετε,
Μὲ ρεσάλτο σᾶς πατοῦν,
Καὶ κανένα δὲν χαλοῦν.

Τὸ γένος τὸ Ἑλληνικόν,
 Βέβαια εἶν' εὐσπλαγχνικόν,
 Στὰ καράβια σᾶς ἐμβάζουν,
 Στὸ Κουσαδάσι (1) σᾶς βγάζουν.

**ΜΑΧΗ ΠΕΡΙ ΤΟ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΝ ΚΑΙ
 ΟΙ ΑΡΧΗΓΟΙ
 ΠΕΤΡΟΜΠΗΣ ΚΑΙ ΚΑΝΕΛΛΟΣ ΔΕΛΙΓΙΑΝΝΗΣ.**

Τρέξατε ὅλοι ἀδελφοί,
 Εἰς τούτην τὴν καλ' ἐποχὴν,
 Ὅλοι νὰ γενῆτ' ὡς μίγμα,
 Καὶ νὰ τρέξετε μὲ πείσμα.

Στοῦ δυσμενοῦς τὴν κεφαλὴν,
 Νὰ συντριφθῆ σὰν τὸ γυαλί,
 Καὶ μὴν ἀγαπᾶτε πλοῦτον,
 Τρέξτε στὸν ἀγῶνα τοῦτον!

---

(1) Ἡ Ἔφεσος.

Ἦν θαυμαστὸ Στρατήγημα,
 Καὶ τῶν Τουρκῶν κατήργημα.
 Ὅπου κάνουν μέ σοφία,
 Τῶν Ἡρώων τὰ παιδίχ.

Ἰπολέμησαν ὡς τακτικοί,
 Χαῖρε Ἑλλάδα Δυτικῇ!
 Ὁ Πετρόμπεης σὴν Μάνη,
 Καὶ Κανέλλος Δελιγιάννη.

Πόλεμος ἔγινε λαμπρός,
 Στὸ Μεσαλόγγι ἀπ' ἐμπρός,
 Οὐίδος τοῦ Δελιγιάννη,
 Πρῶτος Ἡρωας ἐφάνη.

Ἰσμερ Βρυώνης ἴτρομαξε,
 Τὸν Ἰσμαήλ ἐφώναξε,
 Ἰσμαήλ καὶ Μωχαμέτη,
 Βοηθῆσε τὸ Δοβλέτι.

Τότε οἱ Ἑλληνες ὄρμουῦν,
 Τὸν Μ'ενρβρυώνη κυνηγοῦν,

Καὶ τὸν ἅπαν ἄσπρο ποτάμι, (1)
Ἐφυγε . . . καὶ τί νὰ κάμη ;

Δέκα χιλιάδες ἦτονε,
Ὡς δύο τρεῖς ἐμείνανε,
Φοῖξον Ἥλιε! Σελήνη!
Φοβερός κρότος ἐγένη.

Κανόνια καὶ τζατήρια,
Γραικῶν τὰ νικητήρια,
Ἰπῆραν τῶν Ἰσμαϊλίτων,
Τῶν τυράννων τῶν ἀπίστων.

ΟΙ ΨΑΡΙΑΝΟΙ.

Τῶν Ψαριανῶν τὰ ἄρματα,
Κάμνουν μεγάλα θαίματα,
Πολεμοῦν μὲ προθυμία,
Ἀπὸ τ' ἄλλα τὰ νησία.

---

(1) Ὁ Ἀχελῷος.

Τὸ Τσανταρλῆ ἐπάτησαν,
 Μάλλισα τὸ παράσησαν,
 Ἐθανατώσαν καὶ ἔσπλαβώσαν,
 Καὶ ἐκδίκησιν τοὺς ἔδωσαν.

ΑΙ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑΙ ΕΥΧΑΙ
 ΤΟΥ ΤΣΟΠΑΝΑΚΟΥ.

Παναγιώτατε Σταυρέ,
 Τῶν ὀρθοδόξων βοηθὲ,
 Δίδεις νίκην τῶν Ἑλλήνων,
 Καὶ φθορὰν τῶν ἀλλοφύλων.

Ἄς ἔχη δόξαν ὁ Θεὸς,
 Καὶ ῥήγας ὁ πρωταίτιος,
 Ἴπ' ἄφησε τὰς διαθήκας,
 Τὰς μεγάλας τὰς συνθήκας.

Ἄς ἔχη δόξαν ὁ Θεὸς,
 Κι' ὁ ὕψηλάντης ὁ σοφὸς,

Ἦ ἔκαμε τὴν Ἐταιρία,
Ζήτω ἡ Ἐλευθερία!

Τοῦ Ὑψηλάντη ἡ μορφή,
Μαλαγματένια θὰ γενῆ,
Νὰ τὸν προσκυνῆ τὸ ἔθνος,
Τὸ Ἑλληνικὸν τὸ γένος.

Τοῦ κάμπου τὰ θενδρόφυλλα,
Καὶ ὅλα τὰ ἀλλόφυλλα,
Ἐπαινοῦν τὸν Ὑψηλάντην,
Ὡς τὸν μέγαν Ἴσοκράτην.

Στὴν Γῆν μας γίνεται χορὸς,
Καὶ εἰς τὸν Ἄδην κηπετός,
Οἱ ἀνδρεῖοι πολεμοῦνε,
Ἀπ' τὸν Ἄδῃ γὰρ νὰ βγοῦνε.

Νὰ ἴθοῦν εἰς προὔπαντισμόν,
Στὸν Ὑψηλάντη τὸν σοφόν,
Δὲν ἔμποροῦνε γὰρ νὰ βγοῦνε,
Ἀπ' τὸν Ἄδ' τὸν προσκυνοῦνε.

Τώρα λάμπ' ὁ οὐρανός,
 Κι' ὁ ὕψηλάντης ὁ σοφός,
 Λάμπουν τ' ἄστρα λάμπ' ἡ Πούλια,
 Καὶ τοῦ ὕψηλάντ' ἡ βουῖλα.

ΠΡΟΤΡΟΠΗ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΕΛΛΗΝΑΣ.

Ποῦ ἡ πρώτη προθυμία,
μᾶς φρονάζει ἡ πατρίς,
Μόνοι μας θὰ πολεμοῦμεν,
δὲν εἶν' ἄλλοθεν ἐλπίς,
Μὲ σπαθιά ξεγυμνωμένα
τρεξωμεν, ὦ ἀδελφοί!
Νὰ διώξωμεεν τοὺς Τούρκους,
'ποῦ μολόνουνε τὴν γῆ.
Ὁ Νικήτας καὶ ὁ Στάϊκος
γὰ πατρίδα πολεμοῦν,
Βέβαια δὲν θησαυρίζουν,
πρέπει νὰ στεφανωθοῦν.
Τὸ Ἑλληνικὸν σημεῖον
φορέσατέ τους βρὲ παιδιὰ·
Τὶ παρέλαβαν οἱ δύο
τῆς Κορίνθου τὰ κλειδιά.

Δάφνης στέφανος τοὺς πρέπει
 νὰ βαλεῖ στὰς κεφαλὰς,
 Νὰ μὴ μᾶς παροπονῆται
 ἡ πατρίς μας ἡ Ἑλλάς.
 Ὄχι καὶ δὲν τοὺς τιμῆστε,
 ὁ Θεὸς θὰ ὀργισθῆ,
 Κι' εἰς τὸν Ἄρειον τὸν Πάγον
 ὁ καθένας ἴα κριθῆ.
 Μάχονται ὑπὲρ πατρίδος,
 πολεμοῦν γιὰ τὸν Σταυρόν,
 Ν' ἀφανίσουν τοῦ Μαχμούτη,
 γένος τὸ τυράννικόν.

Ο ΜΙΑΟΥΛΗΣ.

Ὑπεσχέθης, ὦ Μιαούλη,
 στὴν Ἑλλάδα ἐμπροστὰ,
 Ν' ἀφανίσῃς τὴν ἀρμάτα,
 καὶ τυράννων τὰ ὀστᾶ.

Ἐπαυσευ ἡ ἀναρχία,
 ἔγεινε διαλλαγή.
 Ἐπεσε λοιπὸν ὁ κληῖρος,
 ὁ Μιχοῦλης γὰρ νὰ 'βγῆ
 Νὰ κτυπήσῃ τὴν ἀρμάτα
 μὲ κανόνια φλογερά.
 Τί; δὲν ὑπομένει πλέον
 ἡ πατρὶς τὰ λυπηρά.
 Μ' ἐνθουσιασμὸν μεγάλον,
 κι' ἀνεκκλάλητον χαρὰν
 Τρέχει διὰ τὴν ἀρμάτα,
 νὰ τὴν ρίψῃ στὴν ξηράν.
 Ὁ Ἑλληνικὸς ὁ στόλος
 ἦτον εἰς καράδια ἐννιά,
 Ὅλα ἦτον ἀραγμένα,
 μαζευμένα τὰ πανιά.
 Ὅτε ἤκουσ' ὁ Μιχοῦλης
 μιὰ βροντόφωνον βοή,
 Καὶ ἐκτατικῶς ἐστάθη,
 ἀλλ' εὐρὺς τὴν ἐννοεῖ!

Ποσειδῶν θεὸς θαλάσσης
 μέ τήν Τρίαιναν κτυπῆ,
 Τὰ κανόνια ἐτοιμάζει
 ὁ Μιαούλης ἐν ῥοπῆ.
 Ἡ ἀρμάτα τοῦ τυράννου
 ἔρχεται ὡσάν τρελλή,
 Τὴν ἐβλέπει ὁ Μιαούλης,
 μέ φωνήν τὴν προσκαλεῖ.
 Ἄρχισε νὰ πολεμάῃ
 μέ ἠρωϊκὴν χαρὰν,
 Ἐτρόμαξαν εὐθύς οἱ Τοῦρκοι
 καὶ εὐγῆκαν στὴν ξηρὰν.
 Ἐμένα πρέπει, ὦ Μιαούλη,
 τῆς θαλάσσης βασιλεὺς,
 Τὸ ἴδικόν σου τὸ καράβι
 ὀνομάζετ' Ἀχιλλεὺς,
 Πολεμεῖ μέ τὴν ἀρμάτα
 εἰς τῆς Σκιάθου τὰ νερά,
 Ποσειδῶν θεὸς θαλάσσης
 βοηθεῖ σε φανερά.

Ἐπιασες τέσσαρα βρίκια,
 Ἐκαυσεσ καράβια δυῶ,
 Ἐκαυσεσ ἓνα κουρβέτο
 μέ κανόνια εἰκοσιδυῶ,
 Κ' ἄλλα τέσσαρα κομμάτια
 ἔχαθῆκαν πηντελῶς.

Εἶπετ', εὔγε, τοῦ Μιαούλη
 ὁ Ἑλληνικὸς λαός.

Μέγα θαῦμα, μέγα πρᾶγμα,
 ἀπορεῖ κάθε Αὐλῆ,

Τῶν Ψαριώτων, τῶν Ἰδριώτων
 τὴν ἀνδρίαν τὴν πολλή.

Νᾶχανε ἓνα ντελίνη
 μέ καλήν ἀρματωσιᾶ,
 Ἐπρεπε νὰ τὸν πιάσουν
 καὶ τὸν ἴδιον τὸν Πασσᾶ.

Στὴν πατρίδα τοῦ Μωάμεθ,
 εἰς τὴν κόκκινην Μηλιᾶ,
 Πρέπει Τοῦρκοι νὰ ἔβρεθῆτε
 Σὰν ὀγλήγορα πουλιᾶ,

Μὴν προσημένετε πιλάφι,
 ἀλλὰ δίστομον σπαθί,
 Διότι τὰ πολλὰ κακά σας
 ἔφθασαν εἰς ὑπερβολή.
 ὦ χυροποιεῖ Ὀκτώβρι
 ἔφερες νέαν χυρὰν,
 Στὸ Ἑλληνικὸν τὸ Γένος,
 στήν ὑγρὰν καὶ στήν ξηρὰν.
 Οἱ καλοὶ συμπατριῶται
 ἄλλοι βέλουν τιμωθῶν,
 ὅταν βέλουν ἀποθάνουν,
 πάλιν βέλουν δοξασθῶν.
 Τὰ ὀνόματά τους ὄλων,
 θέλουν ἀθανατισθῶν.
 Κι' ὅταν θέλ' ἐμπῶν εἰς Ἄδην,
 τὰ βραχεῖα θὰ βεασθῶν.
 Ὅσοι κάμνουν ταῖς πατρίαις,
 βέλουν δικασθῆ σφοδρὰ,
 ὅτι φέρων τῆς πατρίδος,
 κατεκάστην τὴν φθορὰ.

ὦ Ἑλλάς, παρακαλέσου,
 γῆν θεὰ τὴν Ἀθηνᾶ,
 Νὰ παιδεύσῃ τοὺς αἰτίους,
 γὰρ νὰ παύσουν τὰ δεινά.

ΠΑΡΗΓΟΡΙΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.

Ἑλλάς πατρίς Ἑλλήνων,
 Παῦσε τῶρα τὸν ἔρῃνον,
 Πλέον μὴ θρηνηθεῖς.
 Ἐφάνης, ὦ Μητέρα,
 Τῶν πόνων ὑπερτέρα,
 Τὸν ἔρῃνον θὰ ἰδεῖς.

Ἐπασ' ἡ τρικυμία,
 Μαχμούτη ἡ ἀνδρία
 Ποτὲ δὲν ἤμπορεῖ
 Ἑλλην' νὰ ὑποτάξῃ,
 Καὶ νὰ τὸν ἐπροστάξῃ
 Καὶ νὰ τὸν τυραννῇ!

Ἐλλάς, πατρὶς κυρία,
 Εἶδες τὴν προθυμία,
     Τὸν ζῆλον τῶν Γραικῶν
     (τῶν εὐπειθῶν υἱῶν)
 Εἶδες νόμους ὁσίους
 Στούς Πελοποννησίους,
     Στράτευμα τακτικόν.

Πατρὶς λελαμπρυσμένη,
 Μὲ ἄνδρας στολισμένη
     Ἡρώας θαυμαστούς.
 ἔχεις καὶ νομοδότας
 Καλλίστους πατριώτας,
     Σοφοὺς καὶ ἐκλεκτούς.

Πατρίδα διοικοῦσι,
 Καὶ τὰ καλὰ ποιοῦσι,
     Χαῖρε Ἐλλάς πατρὶς!
 Τιμοῦσι τοὺς εὐτάκτους,
 Παιδεύουν τοὺς ἀτάκτους,
     Πατρίδος εὐπειθεῖς.

Εὐρραίνου, ὦ Μητέρα,
 Νύκτα καὶ τὴν ἡμέρα,
 Τοὺς νέους βουλευτάς σου,
 Ὅπου σὲ καλλωπίζουν,
 Καὶ σὲ υπερασπίζουν,
 Μὲ τοὺς ἐκτελεστάς.

Πατρίδα ἔχεις πάλιν,
 Ἐχεις θεὸν τὸν Ἄρτην,
 Καὶ σὲ βοηθεῖ,
 Ἐχεις καὶ τὴν σοφίαν,
 Τὴν Ἀθηνᾶ τὴν θείαν;
 Καὶ σὲ νουθετεῖ.

Τότ' ἡ πατρίδα κράζει,
 Καὶ τοῦ Διὸς φωνάζει,
 Ἵπ' εἶναι εἰς τοὺς οὐρανοὺς,
 Τὸν κεραυνὸν νὰ ρίψῃ,
 Σημάδι γὰρ νὰ δείξῃ
 Στοὺς πλάνους τοὺς κρυφοὺς.

Τ Ε Λ Ο Σ

(Σημείωσις εἰς τὴν Σελίδ. 42.)

ΑΦΑΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΕΥΜΑΤΟΣ

ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΔΙ.

Τριάκοντα χιλιάδες Τούρκων εἶχαν ἐλθεῖ πρὸς ἀνακλιύφισιν τοῦ Ναυπλίου· εἶχαν διαπεράσει εἰς τοῦ Ἄργους τὴν πεδιάδα, καὶ ἐμῆθη εἰς τὸ φρούριον· ἀλλὰ δὲν εἶχαν φέρει ζωοτροφίας ἀρκετάς εἰς ἰδίαν αὐτῶν ἀνάλωσιν, πολὺ ὀλιγώτερον διὰ τὴν φρουράν. Ὁ Πασσᾶς ἐκάθητο στρατοπεδευμένος εἰς τὴν πεδιάδα, κατὰ τὸ φαινόμενον ἀγνοῶν τὰ ἴδιά του σχέδια, ἢ μᾶλλον μὴν ἔχων οὐδέν. Νὰ κινήσῃ πρὸς τὴν Τριπολιτσάν, ἤθελεν εἶσθαι μανία· νὰ μείνῃ εἰς τὴν ἐέσιν του, ἦτον ἀφροσύνη, διότι τὰ εἰς ζωὴν χρειώδη ὀλιγοστεύοντο ταχέως. Ἦλθε μ' ἐλπίδα νὰ ὑερίσῃ τοὺς πλουσίους καρπούς τῆς εὐρυχώρου πεδιάδος τοῦ Ἄργους· ἀλλὰ τῆ

είχαν αφήσει μόνον τὴν στάκτην αὐτῆς οἱ Ἕλλη-
νηνες. Ἐκάθητο λοιπὸν ἐκεῖ μὲ τὸ πολυάριθμον
στράτευμα τριγύρω του, ἠλιθίως ἐκτείνων τοὺς
ὀφθαλμοὺς κάτω εἰς τὸν κόλπον τοῦ Ναυπλίου,
καὶ ἀπορῶν τί τάχανά ἐμπόδιζε τὸν δόλον τῆς
Κωνσταντινουπόλεως ἀπὸ τὸ νὰ ἔλθῃ, ἀφοῦ ὁ
Σουλτάνος ηὐδόκησε νὰ δώσῃ ἀποφαντικῶς
τοιαύτην προσταγὴν.

Τὸ στράτευμά του, ὡς τὰ Τουρκικὰ στρα-
τεύματα ὅλα τὸν καιρὸν ἐκεῖνον, δὲν ἐπαρου-
σίαζε παρὰ συγκεχυμένον ἄθροισμα ἀνθρώπων,
χωρὶς τάξιν ἢ γύμνασιν, καὶ τῶν ὁποίων ἢ τῆς
πολεμικῆς γνῶσις μόνις ὑπερέβαινε τὴν τῶν
ἀγρίων κατοίκων τῆς Ἀμερικῆς. Ἦσαν μὲν
χωρισμένοι εἰς μικρὰ τάγματα ἀπὸ περίπου
μίαν ἑκατοστὴν, ἐκ τῶν ὁποίων καθὲν εἶχε τὴν
σημαίαν του, ἢ τὸ μπαϊράκι του, τὸ ὁποῖον ἐμ-
πηγαν εἰς ἰδιαίτερον τινὰ τόπον, καὶ τριγύρω
τοῦ ὁποίου ἐσυναθροίζοντο τὴν ὥραν τοῦ κιν-
δύου, ἢ τὴν στιγμήν τῆς προσβολῆς. Γενικῶς

φροντίζουσαν καὶ σταματοῦσαν εἰς μέρος, ὅπου εἶναι προφυλαγμένοι ἀπ' ὀπίσω· ἐμπρὸς δὲ κτίζουσαν τριγώνον ἀπὸ πέτρας καὶ χῶμα, περίπου δύο πόδας ὑψηλόν· ὃ ἰσθεν τοῦ ὁποίου πλαγιάζουσαν καὶ πυροβολοῦσαν. Ἀδύνατον εἶναι νὰ τοὺς κρατῆ καὶ εἰς ἀράδας, ἢ νὰ ἠξεύρη πόσοι εἶναι. ὑπάγουσαν ὅπου θέλουν, καὶ ὅταν θέλωσι. τολμῶντες δὲ νὰ περιφέρωνται οὕτω, κατὰ μικρὰς συνοδίας, εἰς τῆς πεδιάδος τὰ ἄκρα, ἐξονεύθησαν πᾶμπυλλοὶ ἀπὸ τοὺς παραμοιέοντας Ἕλληνας.

Τοῦ Πασσᾶ τὸ στράτευμα ἐσύγκειτο' ἀπὸ πέντε μέρη, συνηγμένα καὶ ἐξουσιαζόμενα ἀπὸ πέντε διαφόρους Παστάδες ὑπ' αὐτόν. Ἦσαν ὁμῶς χωρισμένοι, καὶ σχεδὸν ἀνεξάρτητοι ὁ εἰς ἀπὸ τὸν ἄλλον. Ἐνας ἐξ αὐτῶν, φρονιμώτερος ἀπὸ τοὺς λοιπούς, εἶχε φέρει πλειοτέρας ζωοτροφίας· Εἰλέπων δὲ, ὅτι ἔθελεν ἀναγκασθῆναι νὰ τὰς παρὰ δώτῃ χωρὶς πολὺ κέρδος, ἐπροτίμησε νὰ τὰς καίσῃ. Οἱ στρατιῶται, κινούμενοι ἀπὸ τὴν

πείναν, ἔτρωγαν τὰ σταφύλια, πεπόνια καὶ ἄλλους καρπούς ἀγούρους, ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἔβρυσεν ἡ πεδιάς· καὶ ἡ δυσεντερία ἀκολούθως ἤρχισε νὰ προξενῇ φοβερὸν ὄλεθρον μεταξὺ τῶν. Τότε ἤρχισαν νὰ γογγύζωσι, καὶ τρανοφώνως νὰ ἐρωτῶσι: «Ποῦ εἶν' αἱ πλουσίαὶ πόλεις, τὸ
 » κάλλος καὶ τὴν ἀρπαγὴν τῶν ὁποίων μᾶς ἐπόσχεσθε;» Κατὰ τὸ φαινόμενον εἶχαν φθάσει εἰς τὸ ὠρισμένον τέλος τῆς στρατείας τῶν, καὶ ἀντὶ νὰ εὐρίσκωνται εἰς ὠραίας κατοικίας, καὶ νὰ ζῶσιν ἀπὸ τὰ λάφυρα τῶν Γκιαούριδων, ἤσαν τούτους τοὺς Γκιαούριδες, ὅτι τοὺς ἀντεστέκοντο μὲ πολὺ πείσμα· μάλιστα δὲ ἔλειαν καὶ τὰ τριγύρω τῶν περάσματα.

Ὁ Δράμαλης τέλος πάντων ἐφαίνετο νὰ ἐξυπνῆ ἀπὸ τὴν ληθαργίαν του· ἡ ἀπληπισμένη τοποθεσία τοῦ στρατεύματός του, ἐνοχλουμένου καθημέραν ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας, χωρὶς αὐτὸς νὰ δύναται νὰ τοὺς ἀντιβλάψῃ, τὸν ἰνάγκασε νὰ δώσῃ τὴν προσαγὴν νὰ ὀπισθοδρομήσῃ πρὸς

τὴν Κόρινθον. Τὸ σράτευμα ἐκινήθη μετ' ὀλίγον, καὶ τὰ πολυάριθμα σώματα ἀνθρώπων, μετὰς καμήλους, καὶ ἵππους καὶ ὅλα τὰ σκεύη, διαβαίνοντα τὴν πεδιάδα, ἐφάνέρωσαν εἰς τοὺς Γραικοὺς, ὅτι ὠπισθοδρομοῦσεν ὁ φοβερός αὐτῶν ἐχθρός. Δὲν τοὺς εὐχαρίστησεν ὁμῶς τοῦτο· ὁ ἀνδρῆς Νικήτας δραγῶν μετὰ γμα ὀλιγάριθμον ἐπίασε τὰ σενὸ πέρασμα τὰ ὀδηγούντα ἔξω τῆς πεδίας, (1) ἐνῶ ὁ Κυλοκοτρώνης προχωρῶν κατεπάνω εἰς τὴν πλευράν των. καὶ οἱ λοιποὶ σρατιῶται ἀκολουθοῦντες ἔξοπίσω, τοὺς ἔβηλαν εἰς σύγχυσιν μεγαλωτάτην. Ἄρκετοὶ ἐφρονεύθησαν· ἀλλ' οἱ προηγούμενοι σύλοι φθάσαντες τὴν εἰς τὰ στενώματα ἐμβασίαν, ἀνεπαύθησαν ἐκεῖ τὴν νύκτα, ἐνῶ τὸ κυριώτερον σώμα ἐστρατοπέδευσεν εἰς τὴν πεδιάδα.

Τὴν αὐγὴν ἐκίνησε τὸ ἱππικὸν εἰς τὰ ἔμπροσθεν, καὶ ἐμβῆκεν εἰς τὸ κινδυνῶδες πέρασμα, τὸ ὁποῖον εἶναι στενώτατον, καὶ ἀπὸ κάθε πλευρᾶν τοῦ ὑποῖου τὰ ἔρη ὑψόονται κρημνω-

---

(1) Τὰ Διερεῖακία.

δέξατα. Καὶ τὰ δύο ταῦτα πλευρὰ ἐκρατοῦντο ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας, οἵτινες ἦσαν κρυμμένοι μεταξὺ τῶν βράχων. Οἱ Τούρκοι ἐμῆκαν σωρηδόν, καὶ τὸ πέρασμα ἐγεμίσθη, πλὴν τίποτε δὲν ἠκούετο ἀκόμη· δὲν ἐβλέπετο οὐδ' ἕας ἐχθρός· τῶν στηλῶν αἱ κεφαλαὶ ἤρχίζαν νὰ ἐκθίνωσιν ἐκ τοῦ περάσματος εἰς τὴν πεδιάδα. — «Βισμιλλᾶ! ἐπέρασε πλὴν ὁ κίνδυνος, ἐφώναξαν· ὅτε, ἔξιστα, τὸ σύνθημα ἐδόθη, καὶ οἱ Ἕλληνες, πετῶντες ἀπὸ τοὺς ἀποκρύπτους τόπους, τῶν εἰς τοὺς βράχους καὶ ἀπὸ τὰς δύο πλευρᾶς, ἔδωκαν πυροβόλημα τρομερὸν κατεπάνω τῶν εἰς τὸ βαθὺ λαγκάδιον σχεδὸν συγκολλημένων πολυαρίθμων κεφαλῶν· ἔπετα, πηδῶντες ἀπὸ βράχου εἰς βράχον, κατέβαιναν συμμώτερα, ῥίχνοιτες ἀδιαλείπτως βροχὴν σφαιρῶν, ἐκ τῶν ἐπείων πᾶσα μία ἦτο θανατηφόρος. Κῦκολα ἤμπορεῖ τις νὰ φαντασθῇ τὴν φρίκην καὶ σύγχυσιν τῶν Τούρκων. Δὲν ἐπεχείρησαν τὴν ἐλαχίστην ὑπεράσπισιν· τὰ ὀπισθεν πλήθη

ἔσπρωχναν τοὺς ἔμπροσθεν, οἵτινες ἐθερίζοντο ἀνὰ ἑκατοστάς· ἐνῶ οἱ Ἕλληνες ἐμψυχωμένοι ἀπὸ ἐπιτυχίαν, καὶ βλέποντες τοῦ ἐχθροῦ τὴν σύγχυσιν, ὥρμησαν κάτω μὲ τὰς σπάθας, καὶ ἐκτύπησαν τὸν πυκνότερον αὐτῶν σωρόν. Καὶ ἐὰν δὲ τῶν Μανιατῶν ἡ προσοχὴ δὲν ἐσύρετο ἀπὸ τούς σκαιοφόρους ἵππους, πιθανόν ὅτι Τοῦρκος δὲν ἤθελεν ἀποφύγειν.

Τὸ ὀπισθεν μέρος τῶν Τούρκων ἐκτυπήθη ἐνταυτῷ ἀπὸ τὸ κυριώτερον σῶμα τῶν Ἑλλήνων, ὑπὸ τὸν Κολοκοτρώνην καὶ Ὑψηλάντην, καὶ ἔπαθε τὰ χειρότερα. Χιλιάδες τινὲς ἐσρώθησαν εἰς τὴν πεδιάδα, καὶ 2,000 ἵππεῖς, οἵτινες ἐσχημάτιζαν τὴν ὀπισθοφυλακὴν, μὴ βλέποντες ἐλπίδα νὰ περάσωσιν ἀσφαλῶς τὰ στενώματα, ἔσρεψαν τοὺς ἵππους των καὶ ἐπηλάλησαν πρὸς τὸ Ναύπλιον. Εἰς τὸ μέσον τῆς πεδιάδος ἀπάντησαν τριακοσίους Ἕλληνας πεζοὺς, καὶ, κατακόψαντες δύο τρίτα ἐξ αὐτῶν, ἐπῆραν τὰς κεφαλὰς των εἰς τὸ Ναύπλιον, ὡς κάποιαν πα-

ρηγορίαν διὰ τὰς ἑαυτῶν συμφοράς. Ἀλλὰ τὸ κυριώτερον σῶμα τῶν Τούρκων εἶχεν ἀκόμη νὰ πᾶθῃ καὶ ἄλλο. Τὸ ἄνω μέρος τῶν περασμάτων συμμάεις τὴν πεδιάδα τῆς Κορίνθου εἶναι τὸ σενώτερον καὶ δυσκολώτερον. Ἐδῶ οἱ βράχοι ὑψόνονται πολὺ ἀνωφερικῶς καὶ ἀπὸ τὰς δύο πλευρὰς, καὶ πλησιάζουν συμμώτατα ὁ ἓνας εἰς τὸν ἄλλον· καὶ ἐδῶ ἐσέκοντο 600 Ἕλληνας ὑπὸ τὸν Νικήταν, προσμένοντες μὲ τὴν σταθερὰν ἀπόφασιν νὰ ἐκδικηθῶσι τὸ αἷμα τῶν ἀθῶων ἀπέπλων χιλιάδων, ὅσους εἶχαν οἱ βάρβαροι ἀπανθρώπως κατασφάξει εἰς τὸν δρόμον των. Τὰ διασωθέντα ἀπὸ τὴν πρώτην σφαγὴν πολυάριθμα σώματα πεζικοῦ καὶ ἰππικοῦ, ἔρχοντο ὀρμητικᾶ πρὸς τὸ στενὸν λαγκάδιον, χωρὶς τάξιν ἢ προφυλακὴν. Ἐβλεπαν τὸν κίνδυνον τοῦ περάσματος. ἤξευραν ὅτι οἱ Ἕλληνες πρέπει νὰ εὐρίσκωναι ἐκεῖ· μολοντοῦτο, ὤρμησαν πρὸς αὐτὸ, ὡς νὰ τοὺς ἠνάγκαζεν ἀκαταμάχητός τις εἰμαρμένη.

Πιθανόν είναι, ὅτι ὁ Νικήτας τὸ ἔκρινε φρο-
 νιμώτερον νὰ μὴ φέρῃ εἰς ἀπελπισίαν τόσον
 μέγα πλῆθος Τούρκων καλὰ ὠπλισμένων, καὶ
 μ' ὅλα τὰ εἰς πόλεμοι χρειώδη ἐπάνω των·
 ὅπου, καὶ ἂν ἔχη τὸ πρᾶγμα, ἀρῆκε τὸ πέρασμα
 νὰ γεμισθῇ, καὶ τὸ ρεῦμα νὰ κυλίεται εἰς τὰ
 ἔμπροσθεν διὰ καιρὸν τινά. Οἱ ἔμπρόσθιοι
 ἵππεῖς, καὶ μετὰ ἑὺ των οἱ τοῦ Πασσᾶ φύλακες,
 εἶχαν ἤδη περάσει, καὶ ἦσαν ἀσφαλεῖς ἐπάνω
 εἰς τὴν πεδιάδα· τὸ πλῆθος διέβαινε ταχέως,
 ὅτε ὁ Νικήτας ἔδωκε τὸ φοβερὸν σύνθημα,
 καὶ πάραυτα βροχὴ βολίων ἔστρωσε τὸ λαγ-
 κάδιον μὲ ἀποθνήσκοντας ἀνθρώπους καὶ ἀγω-
 νιῶντας ἵππους καὶ καμήλους. Τῶν πτωμάτων
 ὁ σωρὸς ἐμπόδιζε διὰ μίαν στιγμὴν τὸ ρεῦμα,
 καὶ οἱ Τούρκοι ὠπισθοδρόμησαν· ἀλλὰ τὰ
 ὀπισθεν πλήθη ἔσπρωχναν μανιωδῶς εἰς τὰ ἔμ-
 προσθεν, καὶ ὅλοι ὤρμησαν πάλιν ὅπου ἡ θα-
 νατηφόρος τῶν Ἑλλήνων φωτιά, καὶ ἡ σπάθη
 τοῦ Νικήτα, ὅσιν μὲ ὀλίγοις τῶν ἀδρειωτέρων

ἔσπεκεν ἔμπρὸς, εἶχαν στοιβάσει τοὺς νεκροῦς των συντρόφους. Οἱ ἵππεῖς ἐθύθιζαν τὰ πτερινιστήρια των εἰς τὰς πλευράς τῶν ἀλόγων, καὶ σκεπάζοντες τοὺς ὀφθαλμοὺς μετὰς χειρᾶς των, διέβαινον, ἢ κατεκόπτοντο. Οἱ πεζοὶ στρατιῶται ἀπέρριπταν τὰ ὄπλα, καὶ ἐπάσχιζαν, ὀρμῶντες μχνιωδῶς εἰς τὰ ἔμπροσθεν, νὰ διαβῶσι τὸ φοβερὸν τοῦτο γένωμα. Πολλοὶ ὑπεχώρουν καὶ παρκαλοῦν νὰ τοὺς χαρισθῆ μόνον ἡ ζωή· ἀλλὰ δὲν ἦσαν ἀξιολύπητοι οἱ ἐλθόντες νὰ καύσωσι, καὶ νὰ ἐρημώσωσι, καὶ νὰ σαράξωσι· οἱ Ἕλληνας δ' ἐπροχώρουν φονεύοντες, ὅχι ἕως οὗ ἐξαρύνθησαν ἀπὸ τὴν σφαγὴν, ἀλλ' ἕως οὗ τῶν Τούρκων ἡ καταστροφὴ ἔγεινε τόσο ἐντελής, ὥστε ἦτον ἀδύνατον νὰ ἀναλάβωσι· καὶ τότε οἱ Ἕλληνας ἔστρεψαν εἰς τὸν πλέον εὐάρεστον κόπον νὰ συνάξωσι τὰ λάφυρα, καὶ οὕτω πολλοὶ ἀπέφυγαν.

Οἱ Τούρκοι ἀξιωματικοὶ καὶ στρατιῶται ἦσαν οἱ πλειότεροι ἐξ αὐτῶν ἐνδεδυμένοι καὶ ὅπλι-

σφέροι λαμπροὺς, καὶ καταρροτωμένοι ἀπὸ τὰ λάφυρα, ὅσα εἶχαν συναθροίσει εἰς τὴν διὰ μέσου τῆς βορείου Ἑλλάδος ἐξολοθρευτικὴν στρατείαν των. Τώρα ἄλλο δὲν ἐτυλλογίζοντο παρὰ φυγὴν. διὰ νὰ τὴν ταχύνωσι δὲ, ἀπέρριπταν ὄπλα, σκεύη, εἶς δὲ καὶ τὰς φαρδείας των βράκας, καὶ ἡ γῆ ἐστρώθη ἀπὸ πλούσια ἐνδύματα, λαμπρὰ σπαθία, καὶ πιστόλια, καὶ πάσης λογῆς πολυτελῆ ἄρματα. Ταῦτα οἱ Ἕλληνες δὲν εἰλεῖψαν νὰ μαζεύσωσιν ἐντάρα δὲ μὲ τὰ φορτώματα τῶν κυμῆλων, ἱμιόνων, γαδάρων, καὶ ἄλλων κτηνῶν, ἐγίνοντο ὁλα ἔμοθ ὄχι καταφρονητῆ λεία. Λί σκηναί, τὰ κανόνια, καὶ τὰ σκεύη τοῦ στρατοπέδου, ἔπεσαν προσέτι εἰς τὰς χεῖράς των. Διάφοροι χιλιάδες Τορκων ἀρέθησαν νεκροὶ εἰς τὸ πέρασμα, τὸ ὁποῖον εἶναι τώρα λευκὸν ἀπὸ τὰ κόκκαλα ἀνθρώπων καὶ κτηνῶν.

Ὁ Νικήτας, ὅστις διὰ τὴν ἀφιλοκέρδειαν καὶ εὐθύτητα τῆς διαγωγῆς του, ἐπωνομάσθη

Κολλάκις ὁ Ἀριστείδης τῆς νεωτέραι· Ἑλλάδος,
 ἔλαβε διὰ τὴν ἀνδραγαθίαν του εἰς τὴν περί-
 ρασιν ταύτην, τὸν τίτλον, «ὁ Τουρκοτάγος.»

(Ὅρα Παλιγκάριον τῆς Ἑλλην. Ἐπανασ. Σελ. 167)

ΤΟΥ ΗΛΙΑ ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΔΗ.

Σ' εὖλον τὸν κόσμον ξεστεργιά σ' εὖλον τὸν κόσμον ἥλιος.
 στὴν βουλιασμένην "Εγριπο πολὺ κατάχνηα πέφτει,
 Πεῦ κίνησεν ὁ μπεγ' ζαδὲς νὰ πᾶ νὰ πελεμήσῃ.
 ἐπῆγε κ' ἀπεκλειστικε στῆς Κήρυστος τὸν μῦλο,
 Δέκα ἡμέραις πολεμᾶ μ' αὐτῶνους τοὺς Περσιάνους
 δίχως ψωμί, δίχως νερό, δίχως κανέν μεντάτι
 Τούρκος δεσπότης γένηκε τεῦ 'λία πάη καὶ λέγει
 Ἡλία μ' γιὰ δὲν πολεμᾶς σὰν παλληκάρ' ὁπεῦ 'σαι.
 Καὶ τὸ σπαθί του τράβηξε καὶ χάνει τὸ γιουρῶσι
 Δέκα Περσιάνους ἐκίψε ἐμπῆκε μὲς τὸν μῦλο,
 Τὸ πάρα δευτερότερο καλιὰ μὴν εἶγεν πάει,
 μιὰ παταργιά του δότανα τεῦ κίψανε τὸ χέρι,
 Ψιλή φωνίτζα εἶθαλε καὶ βαργ' ἀναστενάζει
 βρὲ πεῦ 'στε παλληκάργια μου καὶ σεῖς μερὲ Σπαρτιάνοι.
 Ἐδώτε τί μὲ φόνεψε δεσπότης μὲ τὴν μπέσα
 δὲν εἶν πευλάκια πουθενὰ κανὰ δυὸ χελιδίνια
 Νὰ πᾶν νὰ πεῦν τεῦ μπάρπα μου τεῦ δόλιου Κυρητικίου
 μεντάτι νὰ μοῦ χάμουνε πελτά (ἴτως) καὶ μὲ γλυτώσουν
 Ὅσ' εἶστε φίλοι κλάψτετε καὶ σεῖς ἐγθροὶ χαρῆτε
 σκοτόσανε τὸ μπεγ' ζαδὲ τάξιό τὸ παλληκάρι.

ΤΟΥ ΜΑΡΚΟΥ ΜΠΟΤΖΑΡΗ.

Παχὲν ἡμέρα βροχερὴ καὶ νύκτα ἡ πουντισμένη
 πεδὶλ' ὁ Μάρκος τὴν βουλή μὲς τὴν Τουρκιὰ νὰ πάγῃ
 Τ' ἀπεραδὸ σκόθηκε σταῖς τρεῖς τοῦ μεσονύχτου
 ψιλὴν φωνίτζα ἔβαλε ὅσον καὶ ἂν ἐδυνάθη.
 «Ὅσ' ἀγαπᾶτε τὸν Χριστὸν καὶ εἶσθε ζαπτισμένει
 ντευφέκι νὰ μὴν ρίψετε 'σαυτῶνους τοὺς Περσιάνους
 Μόν' τὰ σπαθιὰ τραεῖξανε καὶ κόψαν ὀκτακόσιους
 Σκοτριὰν πασοᾶς τοῦ φώναξε Λατίν πασοᾶς τοῦ λέγει·
 « Δεστόλιτζα βρὲ Μπότζαρη νὰ 'ρθῆς τὴν νύκτα » —
 « Τὶ λές αὐτοῦ Σκοτριὰν πασιᾶ κι ἐγλάνιτῶν πασοᾶδων
 θενὰ σὲ πιάσω ζωντανὸν σὰν ὄλου τοῦς πασοᾶδες »
 μιὰ παταριὰ τοῦ ῥίξανε τὴν νύκτα π' ἀπεκρίθη,
 ψιλὴν φωνίτζα ἔβγαλε καὶ βάργ' ἀνεστενάζει
 βρὲ ποῦ εἶσαι Κώστα μ' ἀδελφὲ μερὲ Κίτζο Τζαέλα
 Νὰ μὴν κιστεύτε τὴν Τουρκιὰ βρεῖτε στὸς μευράτες
 καὶ μένα μὲ σκοτίσανε πηγαίνω γιὰ τὸ γένο·
 Μάρκο μ' σὲ κλαίγ' ἡ Ρούμελη ὅλοι κηπεταναῖοι
 μὰ σὰν τὸν κλαίγ' φτωχελογιὰ ἄλλο, πελὺ δὲν κλαίγει.

ΤΟΥ ΠΑΠΠΑ ΦΛΕΣΣΑ.

Τὸ Φλίσσα ἡ μάχη κάθεται στὴ Μπόιανη στὴν βίχα,
 τὰ κοντεβούνια γνάντευε καὶ τὰ πευλιὰ βρωτᾶει.
 Πευλόκια μ' ἀιδονάκια μου πύργεθε στὸν αἴρα
 μὴν εἶδατε τὸν στρατηγὸ τὸν Φλίσσα ἀρχιμανδρίτης
 Ἐτὰ κοντεβούνια πέρατε καὶ στὰ δουλεμωχώρια,
 καὶ παλληκάργια μαζὺ ε ὅλο κοντεβουνίστους,
 Τὰ μάζωξε τὰ σύναξε ταμπου (σωστὰ) τρεῖς χιλιάδες,
 κάθονταν καὶ τὰ ῥιμήνευε σὰν μάνα σὰν πατέρα,
 Ἐμπρὸς ἔμπρὸς μὲρὲ παιδιὰ στὸ Νικόκαστρο νὰ παίει
 Νὰ κάμωμ' κ' ἕναν πόλεμον μὲ τοὺς στραβαραπάδες
 Κ' ἀνδρὲς σὰς ντύσω μάλαμα Φλίσσα νὰ μὴν μὲ πῶνε
 καὶ ὁ Κεφάλας τ' ἔλεγε καὶ ὁ Κεφάλας λέγει.
 Τοῦ Μποιργιῦ ἡ ἀραπιά 'στο Νικόκαστρον' φερμίνε.
 σιῶπα Κεφάλα μὴν τὸ λῆ; καὶ μὴν τὸ κουβεντιαζης.
 Γὰ μὴν τ' ἀκούσ' ἡ Διοίκησις, δουφῆδες δὲν μᾶς στείλη
 νὰ μὴν τὰ κούσουν τὰ ὄρδια μεντάτι δὲν ἐλθῶνε,
 Νὰ μὴν τὰ κούσουν τὰ παιδιὰ, καὶ τὰ ῥιγκερδέσης.
 ἀκόμη λόγος ἔστεκε καὶ συντυχιὰ κρατιέται,
 Κ' ἡ ἀραπιά τοῦ; ἔζησε μιὰ κισαργιά χιλιάδες
 χάητε παιδιὰ νὰ πιάσωμε στὸ Ἐρμιμανιάτι (1)
 Μ' ἀρχεψανε τὸν πόλεμο ἀπ' τὴν αὐγ' ὡς τὸ βράδυ
 Μπραχίμη; ἔάνει τὴν φωνὴ λέγει τοῦ παππα Φλίσσα,

---

(1) Χωρίον.

Εὖγα Φλέσσα προσκύνησε μὲ οὔλο σου τ' ἄσκαίρι.
 δὲν σὲ φοβᾶμ' Μπραῆμ πασιᾶ 'στὸν νοῦν μου δὲν σὲ βάνω
 Κ' ἐμὲ μεντάτι μ' ὄρχονται οἱ Κολοκοτρωναῖσι
 καὶ 'ατὰ ταμπύρια πέσανε αὐτοῖ οἱ ἀραπάδες.
 Ὁ Φλέσσας βάνει μιᾶ φωνὴ καὶ λέγει τῶν στρατιώτων,
 καὶ τὰ σπαθιά τραβήξανε καὶ κίμουν τὸ γιουρῶσι.
 Μιᾶ παταργιᾶ τοῦ βήξανε πικρὴ φαρμακεμένη,
 τὸν Φλέσσα τὸν ἐσκῆτῶσαν μαζὺ μὲ τὸν Κεράλα.
 'Ὅσ' εἶσθε φίλοι κλαύσετε καὶ σεῖς ἐχθροὶ χαρῆτε.

ΤΟΥ ΚΑΡΑΙΣΚΑΚΗ.

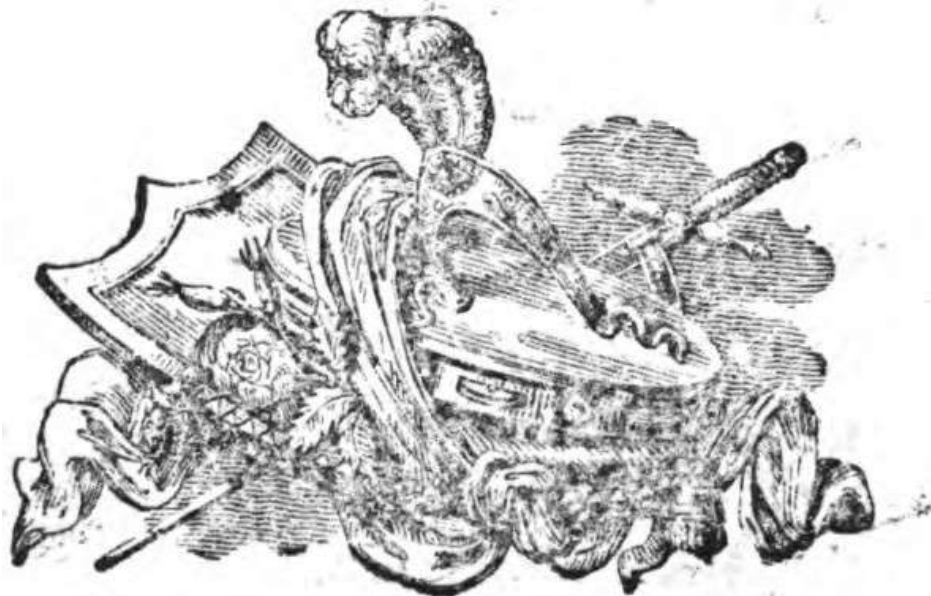
Τρεῖς Περδικόλαις κίθουνται 'στὸ κάστρο τῆς Ἀθήνας.
 εἶχαν τὰ 'ύχλια κίκκινα καὶ τὰ φτερὰ βαμμένα,
 Μηργιολογοῦσαν κ' ἔλεγαν μηργιολογοῦν καὶ λένε,
 παρασκευὴ ξημέρονε νὰ μ' εἶχε ξημερώση.
 Νησιώταις κάμαν τὴν ἀρχὴν 'στὸν κάμπο βεβαλάνε
 'π ἀρχέψανε τὸν πόλεμον Ἑλληνικὸ σιφέρι
 Χέργια μὲ χέργια 'πιάστηκαν μὲ τὰ σπαθιά βαρῶνται.
 Καραϊσκάκης τ' ἄκουσε πολὺ τοῦ βαρ' ἐφάνη
 Κράζει τοὺς μπουλεξήδαις του τοὺς καπεταναρτίους·
 ἐσφάγηκαν τ' ἀδελφία μας κοπίκαν τὰ ὄρδιά μας.
 Γιὰ πάρτε τὰ τευφέκια σας ζωσθῆτε τὰ σπαθιά σας.
 τί σήμερ' γεννηθήκαμε σήμερα θὰ σωθοῦμε,

Γιὰ τὸν Κιοτάγια ζωντανόν γιὰ ὅλοι νὰ χαθούμε.
 τ' ἄτι τ' ἐκαβαλίκευσε καὶ τὸ σπαθί τραβάγει,
 Ἐννιά ταμπύργια σκόρπισε ἐμπῆκε μέσ' στὴν μάνδρα
 μιὰ παταργιά τοῦ ῥήξανε οἱ Τεῦρκοι κ' εἰ Ῥωμαῖοι
 Ψιλή φωνίτζαν εὐγάλε καὶ βάργ' ἀναστενάζει,
 βρὲ ποῦστε Κώστα Μπότζαρη μορὲ Κίτζο Τζαδέλα
 Νὰ μὴν κιοτέψτε τὴν τευρκιά νὰ μὴν 'λιγοκαρδίτε
 καὶ χαλασθοῦν οἱ χριστιανεὶ τοὺς πάρεμ' τὸν λαιμόνμας
 Καὶ 'γὼ θὰ πάγ' 'στὴν Κούλουρι κοντὰ στὸν ἄγι' Δημήτρι
 'π' ἔχει βασιλικὸς γιᾶτροὺς πελτὰ καὶ μὲ γιᾶτρέψουν,
 Καὶ ἂν δὲν γερέψω Ἕλληνες ὅλοι νὰ μ'συγχωρέστε.
 τὸν κλέν τὰ παλληκάργια του ὅλοι καπεταναῖοι,
 μὰ σὰν τὸν κλέγ' ἡ φτωχολογιά ὀποῦ ἀπέμειν' ἔρμη.

ΤΟΥ ΑΡΧΟΝΤΟΠΟΥΔΟΥ.

Ἐνα κομμάτι μάλαγμα, ἕνα κομμάτ' ἀσῆμι
 ἐκόπ' ἀπὸ τὰ Τρίκαλα καὶ 'στὴν Ἀθήνα πάγει
 Δὲν κλὲς καῦμένε Νοταρᾶ μὲ τὸν λεβέντ' ὀποῦχες ;
 περάστ' ἀπὸ τὰ Τρίκαλα τοῦ Νοταρᾶ τὰ σπήγια
 νὰ 'κούστε ταῖς ἀρχόντισαῖς τοῦ Νοταρᾶ τὴν μάνα,
 Στὰ παραθύρια κέθουνται τὸ πέλαγ' ἀγναντεύουν
 πουλάκιαμ' ἀηδονάκια μου πορ' χέσθ' ἀπ' τὴν Ἀθήνα
 Μὴν εἶδατε τὸν Νοταρᾶ ! τὸν Γιάννη τ' Ἀρχοντόπλο;

σὲ τί ταμπούρια πολεμᾶ ἀντάμα μὲ τοὺς τούρκους ;
 Χέργιά μὲ χέργια πιάστηκαν ἴσθην βουλισμέν' Ἀθήνα
 μὲ τὰ σπαθιά βρῆγιόντ. υσαν καὶ Τοῦρκοι καὶ Ῥωμαῖοί.,
 Μέντάτ' ἐγίνη τῶν Τουρκῶν ἀπὸ τὸ Γριπενῆσι
 καὶ τοὺς ἐβάλαν ἐμπροστὰ σὰν πρόβατα σὰν γίδια,
 Ἄλλοι στὴν λίμνη πέφτανε κι' ἄλλοι μέσ' τὰ καράβια,
 σκότωσαν καὶ λαβώσκανε ἔλο καπεταναίους,
 Κι' ὁ Νοταρᾶς ἀπόστασε δὲν ἔμπορεσέ νὰ φύγη,
 εἰ Ἀρβανίταις πᾶν κοντὰ μὲ τὰ σπαθιά στὸ χέρι
 Ψιπὴ φωνίτζαν εὔγαλε καὶ βαργ' ἀναστενάζει
 βρὲ πούσε παλληκέργι μου μορὲ Κακροσουλιώταις ;
 Γυρίστε πίσω πάρτεμε ἀπ' τῶν Τουρκῶν τὰ χέργια,
 κ' ἂν δὲν σᾶς ντύσω μάλαμα Γιάννη νὰ μὴν μὲ πούνε.
 Σκλαῶσαν τ' Ἀρχοντόπευλο τὸν στρα-τηγὸν τῆς Κέρθου
 ἔκουτ' ἕνα τερέμπει, καὶ νιὸς ἴσθην τὸ λιοντάρι.

ΟΙ ΑΡΒΑΝΙΤΕΣ ΕΙΣ ΤΟ ΑΝΑΠΛΙ.

Μιάν προσταγὴν μεγάλην προστάζ' ὁ βασιλιᾶς,
 Νὰ καταιῆ' ἡ ἀρμάδα, κ' ὁ Καπιτὰν πασαῶς.
 Ἀρμάδα ἑκατέβη 'ς τ' Ἀνάπλι κι' ἄραξε,
 Κ' αὐτὸς ἀπ' τὰ δερβένια μ' ἀσκέρι διάβηκε.
 Πιάνει χαρτιὰ καὶ στέλνει, χαρτιὰ καὶ προβοδᾶ·
 • Σ' ἐσένα, Μοῦρτο Χάμζα, 'ς ἐσᾶς Ἀρβανιτιᾶ,
 • Γλίγωρα νὰ σκωθῆτε αὐτοῦθ' ἀπ' τὸν Μωριά. • —
 • Ἐγὼ χαρτιὰ 'χω χίλια καμμένα 'σ τὴν φωτιά·
 • Καὶ σένανε σὲ γράφω 'σ τὴν κάτω τὴν μεριά. • —
 • Σῶπα, σῶπα, βρὲ Μοῦρτο, καὶ μὴ παραμιλῆς,
 • Γιατ' ἔχεις 'λίγ' ἀσκέρι, καὶ τὸ μετανσεῖς. • —
 • Μπεκιάρικα τουφέκια χιλιάδαις ἔξ ὀκτώ,
 • Καὶ σεῖς οἱ Καλιουντζοδες, χιλιάδες ἑκατό. • —
 Τὸ ἄλλα! ἄλλα! λένε, τραβοῦνε τὰ σπαθιά,
 Βαίνου' μπροστὰ τοῦς Γούρκους, μπροστὰ ὡσὰν τραγιά.

ΕΠΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΣΠΑΘΙΟΥ ΤΟΥ ΚΟΝΤΟΪΑΝΝΗ.

Ὅποιος τυράννους δὲν ψηφεῖ,
 Κ' ἐλεύθερος 'σ τὸν κόσμ.ον ζῆ.
 Δόξα, τιμὴ, ζωὴ του,
 Εἶν' μόνον τὸ σπαθί του.

ΤΟΥ ΖΑΧΑΡΙΑ.

Τ' εἶν' τὸ κακὸν ποῦ γίνεται τοῦτο τὸ καλοκῆρι ;
 Τρία χωριὰ μᾶς κλαίονται, τρία κεφαλοχώρια.
 Μᾶς κλαίεται κ' ἕνας παπαῆς ἀπὸ τὸν Ἅγιον Πέτρον.
 Τί τῶκαμα τοῦ κερατᾶ, καὶ κλαίειτ' ἀπ' ἐμένα,
 Μήνα τὰ βιδιά τ' ἔσφαξα ; μήνα τὰ πρόβατά του ;
 Τὴν μίαν του νόμφην φίλησα, ταῖς δυό του θυγατέρας·
 Τό 'να παιδί του σκότωσα, τ' ἄλλο τὸ 'πῆρα σκλάβον,
 Κεὶ πεντακόσια δυὸ φλωριά ἐξαγορᾶν τοῦ 'πῆρα.
 Ὅλα λουφέν τὰ μείρασα, λουφέν 'σ τὰ παλληκάρια·
 Κ' ἀτός μου θέν ἐκράτησα τίποτα γιὰ ἐμένα.

ΠΟΛΕΜΟΙ ΤΟΥ ΣΟΥΛΙΟΥ.

Ἐνα πτυλάκι κάθοταν ἐπάνω 'σ τὸ γεφύρι·
 Μυριολογουῖσε κ' ἔλεγε, τ' Ἀλῆ πασαῖ τοῦ λέγει·
 • Δέν εἶν' ἐδῶ τὰ Ἰάννινα νὰ φτιάσης σαρδιβάνια,
 • Δέν εἶν' ἐδῶ ἡ Πρέβεζα νὰ φιάσης παλαιομέρι·
 • Μέν' εἶν' τὸ Σουῦλι 'ξακουστόν, τὸ Σουῦλι 'ξακουσμένον,
 • Ποῦ πολεμοῦν μικρὰ παιδιὰ γυναῖκες καὶ κορίτσα·
 • Ποῦ πολεμᾷ Τσαβέλενα μὲ τὸ σπαθὶ 'ς τὸ χέρι,
 • Μὲ τὸ παιδί 'σ τὴν ἀγκυλιάν. μὲ τὸ τυφέκι 'σ τ' ἄλλο,
 • Μὲ τὰ φυσέκια 'σ τὴν πεδιάν . . . . .

ΛΙΚΜΑΛΩΣΙΑ ΤΟΥ ΚΙΑΜΙΑ ΜΠΕΗ.

Ἰπῆραν τὰ κάστρα, Ἰπῆρῆν τα.

Ἰπῆραν καὶ τὰ δερβένια,

Ἰπῆραν καὶ τὴν Τριπολιτσάν,

τὴν Ἰξακουσμένην χώραν.

Κλαίουν ἔς τοὺς δρόμους Τούρκισταις,

πολλαῖς Ἐμιρπούλαις,

Κλαίει καὶ μιὰ χανούμισσα

τὸν δόλιον τὸν Κιαμίλην.

• Ποῦ εἶσαι καὶ δὲν φαίνεσαι,
καμαρωμέν' ἀφέντη;

• Ἦσουν κολόνα ἔς τὸν Μωριάν
καὶ γλάμπουρον ἔς τὴν Κόρθον,

• Ἦσουν καὶ ἔς τὴν Τριπολιτσάν.
πύργος θεμελιωμένος.

• Ἐς τὴν Κόρθον πλὴν δὲν φαίνεσαι,
οὐδὲ εἰς τὰ σαράϊα.

• Ἐνας παπᾶς (1) σοῦ τᾶκαψε
τὰ ἔρημα παλάτια.

---

(1) Ἐννεῖ τὸν Φλέσαν Ἀρχιμ. Δικαῖον.

- Κλαίουν τ' ἀχούρια γι' ἄλογα,
καὶ τὰ τζαμιά γι' ἀγάδαις.
- Κλαίει καὶ ἡ Κιαμίλαινα
τὸν δόλιον τῆς τὸν ἄνδρα·
- Σκλάβος ραϊάδων ἔπεσε,
καὶ ζῆ ραϊῆς ἐκείνων. »

ΘΡΗΣΙΟΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΜΑΡΚΟΝ ΒΟΤΣΑΡΗΝ.

Ἕλληνες! κλαύσωμεν ἄνδρα γενναῖον
τὸν Μάρκον Βότζαρην ἥρωα νέον,
οὗτος ἀπέθανεν ἠρωϊκῶς.

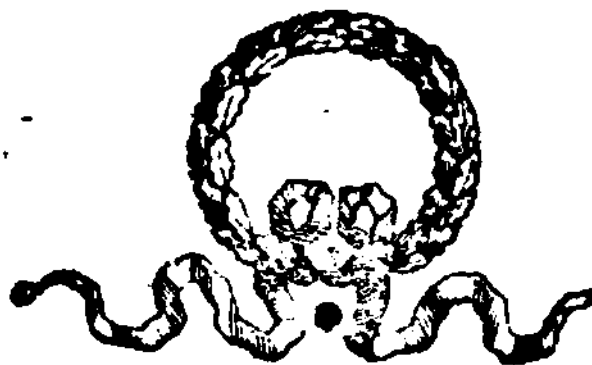
Τοῦτον τὸν ἥρωα ἄς μιμηθῶμεν,
ἂν τὴν ἐλευθερίαν μας ὄντως ποθῶμεν,
καὶ θέλει θραύσωμεν ἐχθροὺς ἡμῶν.

Ἄνδρες ὁμόνοια ἔς ἡμᾶς ἀνήκει
καὶ ὁ ὑπέρτατος μᾶς τάζει νίκη,
νίκην βεβαίαν τε καὶ ἀτφαλῆ.

Τοῦρκοι σκληρότατοι! ἂν ἐφρονεύθη
ὁ Μάρκος Βότζαρης, δὲν ἴλιγοστεύθη
ἢ ἐναντίον σας Ἑλλήνων ὁρμή.

Ἡρώα Βότσαρη Ἠπείρου θαῦμα
 ἔσ' ὄλους τοὺς Ἕλληνας ἄφησες τραῦμα,
 σῶμά σου ἔχασαμεν, οὐκ ἀρετάς.

Ἵπαγ' ἀθάνατε στὰς οὐρανίους
 σκηναίς τοῦ πλάστου μας μὲ ὕμνους θείους,
 καὶ δέου πάντοτε διὰ ἡμᾶς.

ΝΑΥΜΑΧΙΑ ΕΙΣ ΤΟ ΣΤΕΝΟΝ ΤΗΣ ΣΑΜΟΥ.

Ἐστὰ χίλια ὀκτακόσια καὶ ἕς τὰ εἰκοσιτρία,
 Τοπάλ Πασιᾶ τοῦ κάμανε ὅ,τι τοῦ κάνει χρεία.
 Ἐστὴν κάτζα τὸν ἐβάλανε τὰ ἄλληνικὰ καράβια,
 Καὶ τρεῖς φεργάδες τοῦκαψαν μέσα ἕς τὰ ντάρ
 μ.π.ο.γ.ά.ζ.ια.

Πέντε φεργάδες ἔβαλε ἕς τὴν κάτζα ἢ ναβέτα,
 Κι' ὁ καπετάνιος ἔσπεκε ἄνω ἕς τὰ φυλλαρέτα.
 Ἀνάργυρος ἐφώνηξε μὲ τὴν τρούμπα μαρίνα,
 Καρδιὰ νὰ κάμετε παιδιὰ θάμβου με εἰς τὴν λίνια.
 Οἱ Τοῦρκοι σὰν τοὺς εἶδανε πῶς πᾶν' μὲ τὴν
 καρδιᾶ των,

Ἀρχήνισαν κι' ἐχάνανε ὅλα τὰ λογικά των.
 Τὸν Μωχαμέτ' ἐφώνηξαν διὰ νὰ βοηθήσῃ
 Ὁ Ντονανμᾶς νὰ μὴ χαθῇ εἰς τὸ Γαῖδουρονῆσι (1)
 Τοπάλ Πασιᾶς ἐτράβιξε τὰ φοβερά Σ.αρέτια,
 Τὸν σόλον του ἐφώνηξε νὰ κάμουνε κοβέντα.
 Τὸν Ριάλι ἐκιαμάρισε γιὰ νὰ τὸν συμβουλεύσῃ,
 Τ' ἄσκέρι ἴπυχει σὴν ξηρὰν νὰ μὴ τὸ ὀρεμπελέψῃ.
 Τ' ἄσκέρι τοῦ ἐσκόρπισε πλέον δὲν τὸ μαζώνει,
 Ὁ Ντονανμᾶς πάγει ἕς τὴν Κῶ ἴπάγει καὶ ἔαρ-
 ματώνει.

(1) Νῆσος περὶ τὴν Σάμον ἔρημος.

ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΤΥΡΑΝΝΙΑΣ

Λαοὶ Γραικῶν Ἑλλήνων κλάδοι,
Μᾶς κράζει ἡ Ἐλευθερία.

Θέλουν αὐτοὶ νὰ ᾔσθε σκλάβοι.
Κράζομ' ἡμεῖς ὄπλα μὲ βιά.

ὦ φωνὴ φωνὴ γλυκεία
Ποῦ κτυπᾷς τὴν τυραννία!
Ἐμπροστὰ, παιδιὰ,
Μέσα στὴν φωτιά,

Ὡς τὰ κανόνια ὡς τὰ μαχαίρια στὰ πυρὰ
νικηταὶ κάθε φορὰ.

Στὴν πατρίδα ὁ καλένας
Τὸν δασμὸν τοῦ ἄς πληρώση,
Καὶ μὲ χεῖρας γυμνασμένας
Ἐχθρὸν ἓνα ἄς σκοτώση.

ὦ τί ζῆλος! τί ἀνδρεία!
Ποῦ κτυπᾷ τὴν τυραννία.
Ἐμπροστὰ παιδιὰ κτλ.

Ὄταν γέροντες συντρέχουν
Μ' αἱματοβαφῆ σημαίαν,
Μὲ πεθῶ οἱ νέοι τρέχουν

Καὶ κτυποῦν τὴν . . . . .

ὦ ὠραία εὐστοχία,
Ποῦ κτυπᾶς τὴν τυραννία!
Ἐμπροστὰ παιδιὰ κτλ.

Πῶς εἶν' τοῦτος ποῦ προβαίνει

Μὲ λευκότριχ' ἡλικίαν;

Κι' εἰς τὰς φάλαγγας ἐμβαίνει

Τῶν ἐχθρῶν μὲ εὐτολμίαν;

Ὁ Μιαούλης μᾶς φρονάζει

Ποῦς στέκει καὶ διατάζει;

Ἐμπροστὰ παιδιὰ κτλ.

Οὔτε βόμβαι δὲν φοβίζουν

Δὲν ξεπάζουν τοὺς γενναίους.

Μὰ ἔς τὴν ῥῆξίν των εὐγάζουν

Στρατηγούς ἐρήθους νέους.

ὦ λαμπρὰ ἀθανασία,

Ποῦ κτυπᾶς τὴν τυραννία!

Ἐμπροστὰ παιδιὰ κτλ.

Σαλπικταὶ ἐπιταφίων

Τοὺς γενναίους μας ὑμνεῖτε!

Μ' ἐλιάς κλάδους τὰ μνημεῖα

Νὰ σκεπᾶστε βιασθῆτε

ὦ Ναέ, τὴν κόνιν δέξε!
 Οὐρανέ, ἐν δάκρυ βρέξε!
 Μὲ κλαυθμούς ἡμεῖς,
 Μ' ὄδυρμούς βαθεῖς,

Θάπτοντές τους νὰ εὐχώμεθα εὐτύς,
 νὰ τοὺς μιμηθῇ καθεῖς.

Π Ι Ν Α Ε

ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

	Σελ.
Προτροπή εἰς τοὺς Ἕλληνας διὰ τὴν Ἐλευθερίαν.	1
Ἡ Ἐταιρία ἢ ὁ ἀκίδιμος Α. Ἰψηλάντης.	3
Οἱ προδότες Θεόδωρος καὶ Σάββας.	5
Πρὸς τὸν Σουλτάνον.	6
Ὁ Γεν. ἀρχηγὸς τῶν Πελοπον. ὄπλων Θ. Κολοκοτρώνης.	8
Οἱ ὄπλαρχηγοὶ Σταϊκίπουλος καὶ Γιατράκος.	10
Ἡ ἐνδοξὸς μάχη τοῦ Βαλτετσίου.	11
Ἡ μάχη τῶν Δολιανῶν ἢ ὁ Στρατηγὸς Νικηταρᾶς.	13
Ἡ περιβόητος μάχη τοῦ Λάλα.	14
Οἱ υἱοὶ τοῦ Πατρόμπεη ἢ ὁ πεσὼν εἰς τὴν Κάρυσον Ἡλίας.	17
Οἱ ὄπλαρχηγοὶ Νικηταρᾶς, Νταγρῆς καὶ Γιατράκος.	20
Οἱ Ἰδραῖοι, Ψαριανοὶ, Σπετζιώται καὶ τὰ πολεμικά των πλοῖα.	23
Ἡ ἀφιξὶς τοῦ Δ. Ἰψηλάντου εἰς Ἄστρος καὶ ἡ β. ἐθνικὴ συνέλευσις.	25
Μάχη εἰς Ἅγιον Βλάσιον καὶ εἰς Μαντίνειαν.	27
Ἡ ἄλωσις τῆς Τριπολιτσᾶς καὶ ὁ ὄπλαρχ. Κεφάλας.	30
Πρὸς τὴν Ἑλλάδα.	31
Ὁ Ἑλλ. στόλος καὶ ὁ Ναύαρχος Μιαούλης.	35
Μάχη τῆς Ἐγλυκάδος.	36

Ἐμπρησμός τῆς Τουρκικῆς Ναυαρχίδος κατὰ τὴν Χίον καὶ Τσεσμέ.	Σελ. 38
Ο΄ Δράμαλης.	40
Ο΄ Κολοκοτρώνης.	41
Ἡ ἀξιωματημιόνομος Τουρκισραγία τοῦ Ἀγηνορίου καὶ τῶν Δερζενακίων ἢ ὁ Νικηταρᾶς.	42
Ναυμαχία ἢ ὁ Κανάρης μὲ τὰ πυρπολικά.	45
Ο΄ Στρατηγὸς Α. Λόντες καὶ ὁ Νικηταρᾶς	47
Ἡ ἐξ ἐφόδου κυρίεσις τοῦ Παλαμηδίου ἢ ὁ Σταΐκος Σταϊκόπουλος.	49
Μάχη περὶ τὸ Μεσαλόγγιον καὶ εἰ ἀρχηγὸν Πιτρούμ- πεως καὶ Κανέλος Δελιγιάννης.	53
Οἱ Ψαριανοί.	55
Αἱ τελευταῖαι εὐχαὶ τοῦ Τσοπανάκου.	56
Προτροπὴ εἰς τοὺς Ἕλληνας.	59
Ο΄ Μιασύλης.	60
Παρηγορία πρὸς τὴν Ἑλλάδα.	65
Ἱστορικὴ ἐκθεσις τῆς καταστροφῆς τοῦ Δραμαλικοῦ στρατεῦ.	69
Ἡρωικὴ ᾠδὴ τοῦ Κολοκοτρώνη.	81
Ομοίως τοῦ Ἠλία Μαυρομιχάλη.	82
Ομοίως τοῦ Μάρκου Βότζαρη.	83
Ομοίως τοῦ Παππᾶ Φλέσσα.	84
Ομοίως τοῦ Καραϊσκάκη.	85
Ομοίως τοῦ Ἀρχοντεπούλου.	86
Οἱ Ἀλβανοὶ εἰς τὸ Ναύπλιον.	88
Ἐπιγραφή τοῦ σπαθίου τοῦ Κεντεϊάννη.	88

	Σελ.
Τοῦ Ζαχαρία.	89
Πόλεμος τοῦ Σουλίου.	89
Λίμαλωσία τοῦ Κιαμήλμπεη.	90
Θρῆνος εἰς τὸν Μάρκον Βότσαρη.	91
Ναυμαχία εἰς τὸ στενὸν τῆς Σάμου.	93
Ἐκλήψεις κατὰ τῆς τυραννίας.	94

Τ Ε Λ Ο Σ

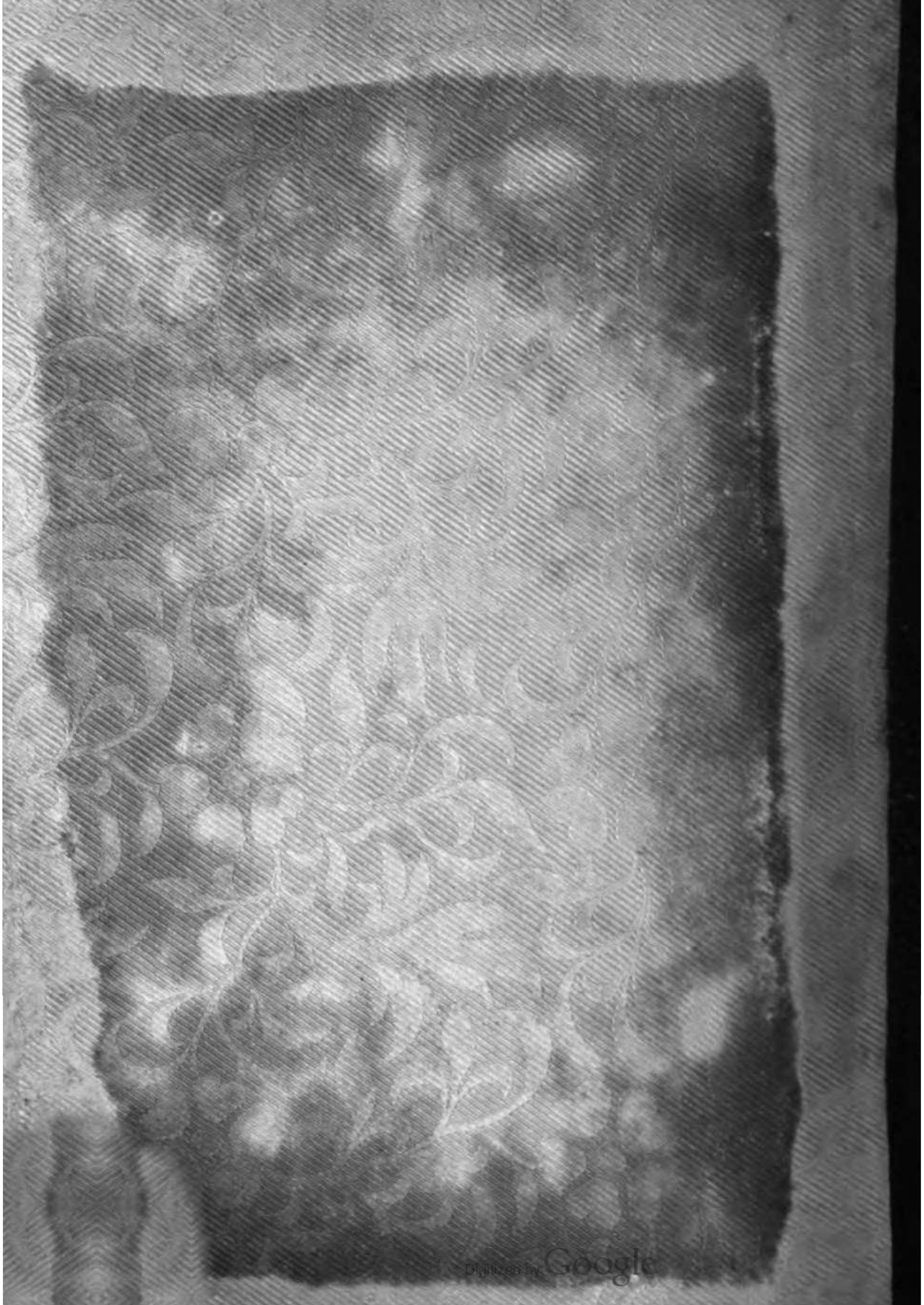
Εὐγνωμονοῦντες εἰς τοὺς Κ. Κ. συνδρομητάς, δι ὅσῃν ἔδειξαν προθυμίαν νὰ συνεισφέρουν εἰς τὴν ἔκδοσιν τῶν ἀνά χειρας ἁσμάτων, ζητοῦμεν ἀφ' ἑτέρου τὴν συγγώμην των, διότι δὲν ἠδυνήθημεν νὰ προσθέσωμεν τὸν κατάλογον τῶν ὀνομάτων των. Ἦναγκάσθημεν νὰ παραλείψωμεν τοῦτο ἐπὶ τοῦ παρόντος, διὰ τὴν ἑναντίον τῆς ἀγγελίας μας γενομένην ὑπέρογκον δαπάνην εἰς τὰς προσαρτηθείσας ἐνταῦθα εἰκόνας. Ἐγγυώμεθα μολοντοῦτο, ὅτι τὴν ἔλλειψίν μας ταύτην θέλομεν ἀναπληρώσει εἰς τὸν ἐκδοθησόμενον τόμον μας, ὅστις θέλει περιέχει τὰ νεωστὶ ἀνακαλυφθέντα ποικίλα ἄσματα τοῦ Τσοπανάκου. Διὸ καὶ πεπεῖσμεθα, ὅτι οἱ Κ. Κ. συνδρομηταὶ τοῦ παρόντος τόμου θέλουν προθυμηθῆ καὶ πάλιν εἰς τὴν ἔκδοσιν τοῦ δευτέρου, εἰς τὸν ὁποῖον θέλουν δημοσιευθῆ ἀφεύκτως τὰ ὀνόματά των

Ὁ Ἐκδότης
Ν. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ. ὁ ἐκ Τριπόλεως.

A.